

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 43.

Plymouth, Pa., d. 23 Spalnio (October) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

ESTABLISHED 1886
The Lithuanian Weekly
„Vienybe Lietuvniku“
Published every Wednesday at Plymouth, Pa.

Executes all kind of Job Printing and translating in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed:
J. J. Pauksztis & Co.
224 EAST MAIN STREET
PLYMOUTH, PA.

UŽDĖTAS 1886 metu
NEDĖLINIS LAIKRASZTIS
„Vienybe Lietuvniku“
Išleista kas Sėreda Plymouth, Pa.

Prenumerata ant metu:
Amerikoje \$2 00
I kitas azalis \$2 50

Prenumerata turi būti iš virsaus apmokėta, nes įstatymai draudžia po baime slūninti neapmokėtą laikraštį.

Rasiant apie permainingą adresą, būtina reikla atsiųsti ir senąjį adresą. Kas maloni apelpažinti su ezituo laikraszių, gali gauti, pareikalavęs, du numeriu dovanai.

Reikalaujantiemes knygu katalogą pristunezlam dovanai.

Pajteszkojimais: garsinant vieną sykį 50c.
" " du sykiu 75c.
" " tris sykius 1.00

Pitnigal slūnczissai per MONEY ORDER arba registravotose gromatose ant ezito antraszo.

J. J. Pauksztis & Co.
224 E. Main st.
Plymouth, Pa.

Boston Shoe Store
26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.
Mes katik gavome szviezių pavasarinų czevėryku vyriszku, moteriszku ir vaikų, visi yra Juni jos darbo, pardodame už visai pigę prekę. Tei posgi czevėrykus dirbame ir ant apetelevimo. Ateik ir pamėgink o busi užganėdintas.

ADRESAI
CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAGYSTĖS
Prezidentas — V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.
Sekretorius — A. Ilgunas
P. O. Box 758 Canonsburg, Pa.
Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill
Knygius — Dr. J. T. Želviene
1 Church st. Plymouth, Pa.

Neikite pas svetimą, bet pa
V. G. Sava.
„Saloon“ 13 S. Penn. Ave.
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! kvie-
cziam lietuvius.
Cala gausi pigieciais laivakortės ir
pigiai nusigę pinigūs į visas svieto
dalis.

Garsingas akuszieris
ir Specialistas
moterų ir vaikų ligose,
DR. S. E. FEINBERG,
pagarsėjęs jau nuo 15 metų
musų mieste, nuo 1 Lie-
pos maino savo vietą.
Szimtu—szimtai ligonių atras jo na-
muose, tamtyczia įtaisytoje labora-
torijoje.
437 Adams Ave.
Vine st. kertė,

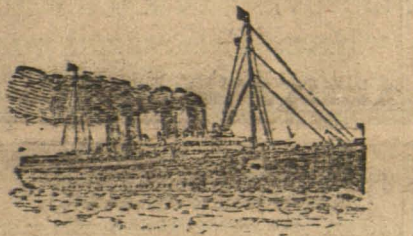
prieszais vokiszkają bāznyczią, kap
ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.
DR. FEINBERG YPATINGAI
.....GYDO.....
Ausų, nosies ir akių ligas,
Vaikų ligas,
Teipgi moterų negales,

ypacz prigulinczias prie akuszierijos
(gimdyvių negales).
Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja
akinu (akulioriu).
Galima užtikti jį jo ofise kasdien
nuo 10 val. isz ryto, paskui
nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo
7 val. vakare.

Kas negalėtų pats atsilankyti pas
jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus,
o gaus ant jų pėdų tikrą rodą.
Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.
Pas dr. Feinbergą yra abu tele-
fonu, kuriais galima pakviesti jį pas
ligonius isz kiekvienos vietos.

Didele krautuve
IR KARCZIAMA
Kas nori gero tavošo gauti ir ska-
naus gėrymo ragauti, tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucką**
Plymouth, Pa.

Telefonas 3:9 — 2 S. S.
P. V. Obiecunas,
1118 Carson str. S. S. PITTSBURG, PA

Pardodu laivakorte ant visokių linijų ir siun-
cziu pinigūs į visas dalis svieto Doviernastie
(pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Maso-
lijos valdzia. Iszmainau visokius pinigūs ont
amerikoniszku ir t. t. Darau apsegerę imus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų, jezgu
kurį atkeliauvaj užlaikytų kastlegarnėje, tegul
szauklasi prie mane, o aez jį iszilinosuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tantietį, o br-
te užganėdinti.

RECEPTAI.
Kožnoi gerai aptlekoše gana re-
nas — t kras gyd. oles je gnties
gera receptą. Mes iardno-
dame receptus gydymui vi-
sokių ligų ir kitokių para-
szytus geriausių daktarų
svieto. Pėrszysk aieszkiat ti-
kra vi rdą ligos anglezio o
alba lotv iszkoš kalboje.
rasztu raszvk lietuvi z-
kai: kiek tori metų ligo-
nie, vyras ar moteris? su
tuom rasztu atisuk ma-
mie viena doleri, o apte-
reš recepta. Norėdame
apie ką pasiklausti, at-
siusk marse už 2c. dėl
ziakymo.

Adrisuck sziteip:
GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip
30 metus iszmegetias!
Dr. RICHTERO
wisam swietui zinomas
„ANKER“ (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausias gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir visokiu Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

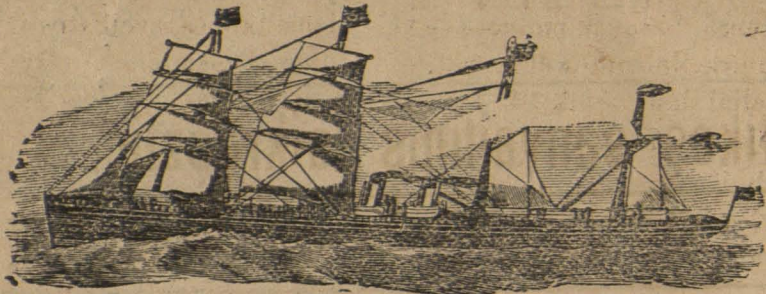
Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,
Užlaiko kasdien szviezią mėsą, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szviezi rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.
teiposgi užlaikau mil-
tu, cukriaus, kavos,
arbatos, zuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už pgesię prekę neikaip pas kitus
visi pas **G. J. Miliu,**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.
Daktarka.
Johanna Želviene.
Vienintėlė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church uleyzių, PLYMOUTH, PA.
Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
atidarytas { nū 12 iki 1 po piet,
nū 6 iki 8 vakaro.
Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-
teikia joms pagelbą ir gerą prieziurą.

Max Kobre

Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prisieliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greicziausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jusu prieteliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susiszeketi lietuvizskai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su koznu apsirojome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus i depositu bankos ir mokam po 3 1/4 procentus ant metu. Procentu tik ta mokam nuo 50 doleriu ir viszaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 menesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Pirmutine lietuvizska karczema

Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Uzlaikome geriausia alu, degtine ir cigarus, ir teipgi suteikiame drangisza rodą visokiuose reikaluose.

LIETUVIZSKAS KRIAUCZIUS

Kaz. Miliszauskas
256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausia mada, duoda druta ir gera materija ir uz pige preke.
Teiposgi senus ant nauju perdirba.
Visi pas savo Tautietj.

EUROPOS DAKTARAI SPECIALISTAI.

DR. J. SOUPCOFF

Tikribe daktariezkam iszirimu gal pasiekti tik tokis daktaras, kuris ilgeini laika savo gyvenimo perleido ant trininimu. Musu datirimas gyvuoja nuo 15 metu ir didziausiuose Europos ligonbuociuos. Esame daktarais, uztvirtintais Berlyno, Wiednians ir Warszavos medicinos akademiju. Turime teipgi palindijimus isz koznos valstijos szio kraszto. O kad gydem tukstanczius zmoniu kaip senam krajuj teip ir sziczia su laimingiansia pasekme, tai esam ir dabar pasirengę iszgditi kozna liga, kokia gal patikti zmogui. Ka? ar branginat savo givasti? Ar norit bnt sveikais per visa savo gyvenima? Ar mislinat, kad negerai ilgal laukt? O delto nelaukit ilgiaus, bet gid kit: s pas daktarus, kur supran o jus kalba ir broliazkai prijauczia jusu kentėjimus.

DR. J. COHEN

APSILPNYTI VYRAI Jeigu sergate ligom, paeinancziom nuo iszdykimo arba uzsikretimo jeigu jezskot pagalbos pas daktarus ir jos neradot, tada mes norim pazekekti apie ta Ligonini iszduosim teisinga kontrakta, kad toretu kuom mus laikit. Kiekvienoi vietoj ligonius atlancome.

Gydome ir iszgydome:

Szalti, Dusulj, Neuralgia, Plakima szirdies, Pilvo ligas, Reumatizma, Moteriu silpaibes Nemiga, Paralyziu, Dztova pradzioj, ir visokias viduriu ligas. Teipgi Vaiku ligas, Liecas kraujo, inkstu, szv. Vito szoki ir t. t. Su didziausiu atargumu gidome Oda ir Slaptas ligas sbejuj licziu. Uzmokestis labai maža, o gyduoles, kurias pats sutaisom ir gabenam isz Europos dovanai.

DR. J. SOUPCOFF & DR. J. COHEN.

OFFICE VALANDOS:

806 Penn Ave.

(PIRMAS AUGSZTAS)
Pittsburg, Pa.

VALANDOS PRIEMIMO: nuo 10 ryte iki 6 vakare
Nedeliomis nuo 10 iki 2

Markell Building.

NUO 9 ISZ RYTO IKI 8 VAKARE

Connellsville, Pa.

PITTSBURG STR. COR. APPLE.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BEAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALU PORTERU** ir **ELIU**.

Nes yra daromas isz grynų javu ir geriausiu apfiniu, norint ir geriant truputi uzsilinksminti bet galvos neskauda, nes jame nera jokiu primaiszytu kvarbu ne prozky.

Todelgi perkantieje ir pardavejai (karcziarnikaj) visacs reikalaukite Lietuvizsko

alaus: — viena j jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspiste savo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN.A.

Office: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th st.

Geriause gyduole ant sudrutinimo ir ataginimo plauku.

Sulaiko slinkima plauku trumpam laikia vietoj szpuolusiu atauga nauji plaukai; praszalina visoki neczista sistema kaip tai: pleiskanas, dedervines, niezus papuckus ir stabdo galvos skaudėjima. Teipgi mes turime geras giduoles nuo Reumatizmo, Pauzku nugidimas nuo veido, nuo Korn-spauduku ant kojų, ir geriause gyduole nuo dantu gelimo tik 20c mes gyduoles siuncziam in visas dalis svieto. Rodą ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sziteip:

J. M. BRUNDZA, Chemist.
NEW YORK & BROOKLYN.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 colių pločio, 24 colių augszcio, ant puikios popieros, su prisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vienybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musu užsitarnavusio tautiecio privalo rastisi kiekvieno Lietuvio namuose kaip papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenima truse ant naudos savo tautieciu ir tenvynės.

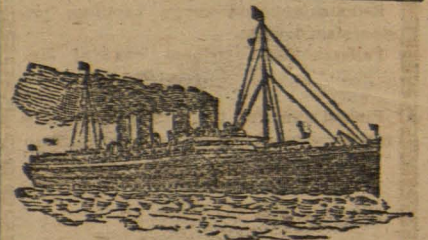
Siuntejei!

sviesto, suro, kiausziņu ir kitų tavo-ru, bus linksmi iszgiristi apie nauje freight ejiama Lackawannos gelezinkelio ant sziu metu, specialiszkai einantis greitai i New Yorką, Newarką ir tt. kurs sutinka patarnavima del siunteju ir gautoju.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti ta miesta Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ejiimas prasidejo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas k zna nedele, ateinantis i rytinius miestus seredos petnyczics rytais.

Specialiszkas laikas paskirtas, del siuntinejiimo ir koznas agentas priduos reikalaujentiems visas informacijas.

Telephonas 26-5 So Boston

F. J. & K. Mockevicz,
145 Dorchester Ave.

SO. BOSTON, MASS

Parduodu latvakortes ant visokių liniju ir sznciu pinigus i visas dalis svieto Doviernasti (pavedimus raszto) atlikimui reikalų su Maskolijos valdzia. Izmainsu visokius pinigus ant amerikonszky ir t. t. Darau aperegejimuis nuognies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu kuri atkeliavisi uzlaikytų kastlegarnėje, tegul szaukiai prie mane, o asz j jezliuosuosiu.

Lietu viai kreipkitės pas savo tautietj, o busite uzganedinti.

„Vienybės“ redakcija telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

PERŽVALGA.

— Skaitytojai ras szitam numeryje straipsnį „Keli žodžiai apie lietuvių išstrėmimą”. Apie mūsų kankintinius buvo raszyta jau daugelį kartų. Bet vis tai tik žodžiai. Reikia mums darbu parodyti, jog mokam atjausti vargą tų didvyrių, kurie už tautą paaukavoja savo gyvastį; jie kenčia už milijonus, o tie milijonai atsilygina jiems užmiršimu. Jie didvyriai, bet jie ir žmonės, kurie lygiai su kitais atjaucžia vargą. Išplėszus jiems liuositybę, caro valdžia atėmė nuo jų ir tiesą pelnyti sav daoną. Neszkite jiems paszelpa!

— Vilniaus gubernatorių, generolą von-Wahl'į, caras izskėlė į pa-ministrį (ministro draugą) vidaus reikalų; drauge jis yra vyriausiu vadovu viso žandarų korpuso.

— Lietuvoje vėl sugražinta generol-gubernatorystė, kurią buvo pirm metų neva panaikinę; į tą vietą paskirtas kunigaik. P. Sviatopolk-Mirskij; ikšziol jis buvo vice-ministru vidaus reikalų ir vyriausiu žandarų vadovu (jo vietą užėmė von-Wahl).

— Vokietijos cieszorius izleido naujus kariszkus įstatymus, kurie turi būti perkaityti kiekvienam įstojanciam kareiviui; kas nesupranta vokiszka, tam turi būti perskaityta prigittoje jo kalboje. Dėlto kariszka vyriausybė pripirta buvo izsversti anuos įstatymus ir į lietuviszką kalbą.

Straikas atszauktas.

Angliakasių konvencija pripaziuo sutaikymo sudą. Kasykles atidaro 22 spaliaus, o 23 grįsz visi straikieriai prie darbo.

Iesz Lietuvos.

Darbštumas Veiverių „akademčikų”. 10 dieną rugpiucio Griszkabudžio apygardoje

Veiverių „akademčikai” susitarė surengti „jaunimą” arba paprastai vadinamas gužynes. Buvo užkviestas ir kaimiečių geras būrelis. Rinkdamiesi mes tikėjomės pamatysią szitą naujo, bet koks buvo nusištbėjimas, kada mes netiknieko naujo ir naudingo neradom, bet tik vienas pasmirdušias ir surugusias gudišzkas dainas, kurias kiekvienoje bakaliorinėje izsguldinėja geriejie caro tarnai! Ešą, mat, pagal jų pavadinimą, koncertas! Tai gražus koncertas — atsiliepėm mes vienam, nusišpiovėm ir izšėjom. Ką daugiaus darysi? Mat, koki mūsų apszviestunai! Akyva bus matyt, ką jie darys sykį patekę į „daraktorius”!.. S. T.

Izšpraszymui giedros. Nuo Szakių (Naum. pav.). Seinų vyskupas Baranauckas izšleido į dvasiszkią aplinkrasztį, kad kunigai susiszauktų parapijonus į bažnytėlę ir savo karsztomis maldomis malszintų Dievo rustybę, kad Jis sustabdytų dideliai pavojingus lytus. Kunigai izš tos „Dievo rustybės” gerai pasinaudojo, o žmonelės prasikiszo: kunigų delmonai pasiputė, o artojų liųvargdienėlių subliuszko. Nežinau kaip kitur, bet mūsų apygardėj tuojau ant tų pėdų kunigėliai izš sakyklų prisakė žmonelėms, kad užpirktų miszias ir tris kartus (dianas) per nedėlią eitų į bažnyczią. Žmonės pirko už viens-kito miszias per du mėnesiu, mēdėsi, o czia, lyg ant patyczių, kaip lija, teip lija. Daugumas net pradeda murmėti priesz Dievą, sakydami: „ir ant miszijų davėm, o bet lija ir gana”. Daugel artojų lių jau verkszlena, duonelės netekę, nes rugėliai jų nupiauti dar ant lauko mirksta, bet kunigėliai, apturėję puikią rugėpiutę, linksmai sav tik szaipos ir baliavoja. Puikus pelnas! Jeigu kokiam kaime, paveisdan, yra

7 ukininkai, tai kiekvienas dėjo po rublį ir užpirko miszias ir tt. Paprastai deda ukininkai po 1 rub. Prastesniejie mažlaukiai ukininkai davė tik po 50 kap., o mieste liuose, bažnytkiemiuose ir kaimuose liuosiničkėliai — vargdienėliai dėjo kiek tik kuris galėjo, mažiausiai po 15 kapeikų, ir malszino „Dievo rustybę”. Daugelyj vietų ir po du kartu dėjo.

Juožas

— *Pasvalis* (Panevėžio pav.)

Nuolatiniai lietus suteikia žmonėms baimę: kas gi bus su javais, kurių gal neprisieis nuolaukų suimti? Javai gi, aeziui Dievui, visur beveik sziuosmet gerai užderėjo, tik tas neperstojantis lietus neduoda visai prie darbo priėti. Pas daugelį ukininkų szienas ant dirvonų supuvo, o dovilus — tai labai retai kam pasisekė laimingai suvėžti. Paszaro nuolaukų praėjusių metų visai nieko ne pasiliko, nes buvo ilga žiema ir gyvaliai vos tik izszmito.

Ak, jau kiek laiko meldziame Dievo skaiszių dienėlių „pagados”, o mūsų meldimų Dievas vis nenor izzklausyti. Dar, savo klebono pamokinti, kiekvienas šodžius atskirai pradėjome maldauti „pagados”. Sidedame ant miszių Dievas vis nenor izzklausyti. Dar, savo klebono pamokinti, kiekvienas šodžius atskirai pradėjome maldauti „pagados”. Sidedame ant miszių Dievas vis nenor izzklausyti. Dar, savo klebono pamokinti, kiekvienas šodžius atskirai pradėjome maldauti „pagados”. Sidedame ant miszių Dievas vis nenor izzklausyti. Dar, savo klebono pamokinti, kiekvienas šodžius atskirai pradėjome maldauti „pagados”. Sidedame ant miszių Dievas vis nenor izzklausyti.

Mažutis.

(Iesz „Ukininko”)

Keli žodžiai apie lietuvių ištrėmimą.

Jau bus aplėkęs visą Lietuvą gandas, kad szį pavasari

tapo izstremta į įvairias Gudijos szalis didelis lietuvių būris, per 20 žmonių. Ne vienam lietuviui, izzgirdus tokią naujieną, suspaus szirdį, ne vienas laisvas tėvynainis velys jiems laimės, sveikatos ir tvirtumo izstrėmime. Gyvenkit tų laimingai ir sveiki, mieli tautiečiai, o greičiaus grįžkit linksmi, tvirti, pilni naujo patyrimo ir spēkų!

Mes jau pripratome girdėti apie įvairius persekiojimus lietuvių: kratas, kalėjimus, izstrėmimus, bet apie tokį didelį izstrėmimą vienu žygiu izzgirstam tik antrą kartą.

Matyt, tokiais izstrėmimais valdžia mano izšzknų izšrausianti tautiszka lietuvių judėjimą: vienus nubausianti, kitus įgąsdįsianti. Tiesa, tą 20 lietuvių skaudžiai nubaudė: daugumai izstremtųjų reiks gyventi tolymuose Gudijos kampuose 2-3 metus, Vaineikiui net 5 metus Sibėrijoje, bet nuo to nē nestaptels tautiszkas judėjimas: perdaug jau yra izszikerojęs tautiszkas susipratimas, perdaug yra Lietuvoj darbininkų-tėvynainių, kad izstrėmimas 20 ypātų galėtų sustabdyti lietuvių bėgį. Toks izstrėmimas 20 metų atgal gal būtų atitolinęs Lietuvos atgyjimą, gal aut tulo laiko būtų sustabdęs tautiszka judėjimą, bet ne dabar: ne taks jau laikas. O vėl sulyg įgąsdinimo, tai gudų valdžia baisesiai apsirinka, jei mano tokiu izstrėmimu įgąsdįsianti kitus lietuvius, kad jie bijosia darbuotis ant tautiszkos dirvos. Ne teip jau bailus lietuviai, kaip nedraugams izszrodo; o kas ir buvo bailus, tai dar surambėjo; kiekvienu bausmė skaudi tik pirmą kart; o toliaus žmogus pripranta prie smugių ir daugiau jų nesibijo; kaip atskiri ypata, teip ir visa tauta pamažėliu priprato prie įvairių nelaimių. O priprasti prie jų mes turėjom gana laiko: suvirsz 20 metų, pra-

sidėjus tautiskam judėjimui, nuolat girdim apie kratas, isztremimus... Ir jei pirm 10—15 m. tulas lietuvis, iszgirdes kur-nors toli apie kratas, isz anksto imdavo kratineti savo kisenius, jieszkodams ar neraszio-to užginto, tai dabar jis krato tik tasyk, kada jam tikrai pranesza, kad jis lauktų „mėlynkėlių“. Dabar jau sunku rasti tokį neiszmanėlį ukininką-lietuvį (kalbu apie suvalkiecius), kuris draustų savo vaikui skaityti lietuviszką knygele; tankiai patys senukai mielai klauso jaunesniuosius skaitant.

Persimainė laikas. Tikiuosi, ir pati mūsų valdzia seniai butų permainiusi savo politiką Lietuvoj, jei geriaus butų prisizurėjusi lietuvių gyvenimui. Bet ką daryt, kad ji nenori pažinti mūsų, nenor iszklausyt mūsų reikalavimo, mūsų noro, o tik akiai prisilauko įstatymų, iszdirbtų Petropilės kancelarijose. Te sav sveika prisilauko tų pasenusių įstatymų: nenueis jai tas ant gero. Persekiojimai, priespaudos, įvairios neteisybės užvis greicziaus kelia tautą isz miego.

Szitą mano nuomone galima suprast, sulyginus skaitlių lietuviųstės aukų pirmiaus ir dabar.

Pirmiaus (10—15 metų atgal) tų aukų buvo nedaug. Toliaus tas skaitlius auga ir 1899 met. dideliu skaitliu isztremtųjų, apart universitetiskai apszviestųjų, randam jau kunigus (Arnastaucką, Bulvietį), ukininkus (Matulaitį, Oliaką, Sirutį, Slavicką) ir prekėjus (Vitkaucką, Kaczergį). Sziometinė isztremtųjų eilė nemažiaus marga. Joje mes randame universitetą baigusius (Vaineikis, Sketeris, Januszis, Jablonskis, Szliupas), studentus (Mongirdas, Janulaitis), kunigus (Janulaitis, Opulskis, Szleivis), merginas (Brazdžiukė, Jodinskaitė), bajorą (Liansbergis), darbinin-

kus ir vos baigusį gimnaziją (Pozela).

Ir teip, sulygindami tą pavirszutinį skaitlių lietuviųstės aukų pradzioj tautiskos judėjimo ir dabar, galime patėmyt, kad: 1. isz pradzių tas judėjimas buvo vien tik tarp universitetiskai apszviestųjų, vėliaus prie jo prisidėjo kunigija, prekėjai, ukininkai, o paskutiniuose metuose net dvarponiai, darbininkai; tai reiskia, kad tautiskos susipratimas jau apsiatė visas Lietuvos luomas; 2. nedidelis isz pradzių skaitlius lietuviųstės aukų vis auga ir auga — tai reiskia, kad neziurint į įvairias valdzios žabangas, juo toliaus, juo daugiau randasi darbininkų ant tautiskos dirvos, kad žuvus vieniems, kiti dar didesniu buriu stoja į jų vietą, ir gudų valdzia neįstengia suslėgti Lietuvos atgyjimo.

Teip, nors baisiai liūdna, iszmarginta kratomis, kalėjimais, isztrėmimais, aplaistyta aszaromis istorija Lietuvos atgyjimo, bet ji ir ramina mus, rodo, kad darbai mūsų pirmakunų nenuėjo ant nieko, kad teipogi ir dabartinis mūsų darbas iszduos puikius vaisius. Nesigailėkit tik, broliai, darbo, o džiaugsitės vaisiais! *Irš.*
(Isz „Ukininko“)

Didysis straikas.

Ilgai lauktas straiko galas, rasi, jau arti. Kasyklių savininkai ir pats Morgan pavedė iszriszimą ginczo sutaikymo sudui, kokį paskirs prezidentas Roosevelt. Szią valandą visas klausymas, ar straikieriai norės priimti tą sudą, kurio sąnarius prezidentas jau yra paskyręs. Dėl to dalyko ant 20 spaliaus susivaziavo delegatai isz visų kuopų, skaitliu je 652; jei szita konvencija pripažis sutaikymo komisiją ir paves jai nusprendimą savo skundų, tai straikas pasiliautų ir darbininkai grįztų dar-

ban. O kompanija pradėtų tyrinėti dalyką ir po kokio laiko iszduotų savo nutarimus.

Daugumas delegatų yra tos nuomonės, jog komisija bus prielanki darbininkams; vienog, yra daug ir abejojančių. Sudo sąnarių bus szeszi; reikia keturių balsų, kad nutarimas įgytų svarbą. Apie tuos 6 sąnarius galima pasakyti: vienas tvirtai laiko darbininkų pusę, vienas atviras ir piktas darbininkų prieszininkas, vienas (vyskupas) žodžiu užtardavo straikuojančius darbininkus; likusieji trys atvirai nekrypsta nė į tą, nė į kitą pusę — prigulės nuo to, ką jie atras, betyrinėdami apie straiką ir kasyklių darbą.

Ant naudos straikieriams.

Brockton'e, Mass., per Rupertį gerų tautiečių, o ypacz žemiaus pasirasziusių ypatų, buvusių kolektoriais, tapo surinkta straikierių izdui:

nuo pavienių ypatų	\$26,25
ant parapijos mitingo	9,50
D.L.K. Gedimio klubas	5,00
dr. Szv. Roko isz kasos	25,00
Viso	65,75

Aukautojų vardų czia neminėsimė, nes jie bus perskaityti ant parapijos mitingo. Aukavusiems isztariame szirdingą acziu.

Ad. Juszka	
J. Vaicziunas	
I. Bubliauskas	
I. Petrauskis.	
Viso aukų: buvo	\$460,50
Brockton, Mass.	65,75
Labu	\$526,25

Straiko atgarsiai.

Pulkas po ginklu. 19 spaliaus, anksti rytą, 2 milicijos pulkas, kuris turi stovyklės ties New Philadelphia, baisyam sujudime pakilo ant kojų, nes pastatyti ant sargos kareiviai iszgasdinti praneszė, jog artyn stovyklės apkasų slenka daugybė juodų sutvėrimų, pusiau pasilenku-

sių ir lyg tykojančių užpulti. Gando szuvis pastatė visus saldotus ant kojų, suvarė į eiles ir prasidėjo szaudymas. Blyksterėjus szuviams, kareiviai pamatė, kad vienas isz juodų sutvėrimų parkrito negyvas; saldotai, nematydami daugiau neprietelių, nuėjo paimti paszautą straikierių. Bet nebuvo tai straikierys, tik... didelis szuo, kuris prigulėjo vienam „prakilniam“ miestelio gyventojui ir buvo brangiai pirktas. „Prakilni“ ypata atjieszkos nuo kaltiniukų savo skriaudą. Vargszai kareiviai! neatskyrė szuns nuo žmogaus ir bus nubauti! O už nuszovimą straikiero butų gavę pagyrimą.

U ž t v a r a i t u s z t i .

Tulose vietose, ties milicijos stovyklėmis, riogso sukalti isz lentų ir stulpų užtvapai; žmonės spėjo, kad tę laikys liutus, tigrus ar kitus kokius draskančius žvėris. Pasirodė, vienog, kad tai paskirta sugautiems straikieriams; tik bėda pp. generolams, kad straikieriai nepakliuva į tą žvėrių klėtką. Sztai Hazleton'e, 17 spaliaus, pulk. Bowman buvo jau sugavęs keturis straikiarius ir nugabeno į užtvapą; bet atėjo sudo prisakymas, kad paleistų, nes jų kaltę gali svastyti tik civiliszkas sudas. Turėjo paleisti visus prasižengėlius, kurių kaltė buvo ta, jog jie pavadino skebą skebu.

N u s z o v ė ž m o g ų .

8 spaliaus Shenandoah, Pa.,ėjo sav gatve straikierys Wm. Durham; pastatytas sergėti kokio-tę skebo namus, saldotas Ar. Wadsworth, liepė jam sustoti; Durham, ar negirdėjęs szauksmo, ar nepermanęs jo, styrino sav pamaži tolyn; tada aklas saldotas szovė ramiai einantį žmogų ir už nuszė jį ant vietos. Pavieta attorney reikalauja, kad Wadsworthą, nors milicijonierių, pavestų sudyti civiliszkam sudui.

Žydėliai kasyklėse.

I miestelį Sturmerville, Pittstono apielinkėje, Erie Co. buvo su apgavyste atgabenus 27 darbininkus — žydėlius ir italus — dirbti anglies kasyklėse; supratę savo padėjimą, atvežtieji spėjo išsprusti ir kreipėsi prie valdžios, praszydami pagelbos. Vietinis burgesas Gross ir kupezius Kaufman pasirupino išsiųsti tuos žmones atgal į New Yorką, o kompaniją apskųs už suvadžiojimą ir kasztus.

Milicijos algos.

Jau nuo 30 liepos užtraukta ant straiko apyrbės valstijos milicija, arba, kaip ją iš didžio vadina, tautiszka gvardija; iš pradžių nebuvo daug — vos 1200, bet vėliaus užleido visą miliciją, kiek jos yra, būtent 11,000 kareivių su visomis kanuolėmis. Kad tos milicijos nereikėjo, sakė pats gubernatorius Stone, siųsdamas ją į Pensylvaniją; bet jam liepė doleris... Daugeliui dalykų šitam straike mes paliovėme dyvyjęsi; todėl nesidyvysim, patyrę, kokias didelės algas ima visi soldier'iai, ypacz vyresniejie, už „gandyką“ straikierių ir sžadymą į juos „teip, kad ant vietos užmusztum“.

Už vieną „kariavimo“ dieną gauna užmokėti:

Vyriausias generolas	\$25,83
brigados generolas	15,28
pulkauninkas	9,73
pulko adjutantas	5,55
kvartermistras	5,55
kamisorius	4,45
kariszkas kunigas	4,17
batalijono adjutantas	4,45
pulko chirurgas	6,95
jo pagelbininkas	4,45
sžadymo inspektorius	4,45
kapitonas	5,00
1-asis lieutenantas	4,17
2-asis lieutenantas	3,89
1-asis seržentas	3,00
seržentas	2,00

kaprolas	1,75
muzikantas	1,50
prastas kareivis	1,50

Darbo istorija.

Dr. J. T. Želvienė.
(Žiur. 42 num.)

Tokiu būdu amatininkai pas ponus gyveno ir dirbo ponų nandai, už pragyvenimą. Moters dirbo prie audimų ir tolygių darbų. Žinoma, vienval skaitlingai sueinant ir dirbant, amatininkai sutvėrė, dar ponams vergaudami, officijaliskas amatininkų organizacijas. Vieuog, laisvės tos organizacijos jokios neturėjo, net patys sąnariai neturėjo tiesos pasirinkti sav amata. O virszininkais vis budavo pono paskirtas pristovas, kuris tarpe darbininkų užlaikydavo tvarką ir uždabodavo, kad išczulpti iš jų iki paskutinai darbo spēkas. Žodžiu sakant, tų organizacijų sąnariai buvo vergais.

Kiti amatininkai dirbdavo ne ponui, tik tai tokiems, kurie dvare samdininkai, buvo; tuli iš jų gaudavo nuo pono gabalėlį lauko, už kurį atidirbdavo ponui paskirtam laike paskirtą darbą. Galiop jiems tie sklypai žemės ir liko; kas turėjo tą sklypelį ir dar mokėjo amata, tam pripažino prigimtą tiesą to visko. Apart szitų, buvo dar keletas laisvų amatininkų, kurie gyveno tarp laisvų žmonių. Iš szitų trijų, skirtai gyvenanczių dalių, kilo vėliaus viena amatininkų luoma.

Priežasczių, įkunyju-ių tą luomą, primj-iu nors keletą. Svarbiausią vietą užima įkurimas miestų apie 11-tą amžių. Miestai dygo i-z daugybės priežasczių. To laiko abelnas surėdymas buvo toks, kad galėjo atsakantis skaitlius žmonių susitarti, apgyventi kokią nors vietą ir ginti ją nuo ponų ir ricierių. Szitie tarp savęs vienval vaidydavo-i, ir žinoma, negalėjo apgalėti išszklaidy-

toms spēkoms atėjunu. Tokiu būdu ateiviai įsteigdavo neprigulmingą miestą. Vėl tuli išz ponų, geisdami padidinti skaitlių darbininkų ir amatininkų ant savo žemės, prizadėdavo nepaprastą laisvę ateiviams ir išz kitų dvarų pabėgėliams. Laikui slenkant, szitie dvarponių kaimai pasididino, apsisergėjo drutvietėmis ir drąsiai reikalavo didesnės laisvės nuo ponų. Szeip ar teip, jie patys paprastai apszaukdamo savę nepriegulmingais, neprigulmybę galiop įgydavo po ilgų smarkių galynių, ir sztai miestas užvestas. Sziuose miestuose amatininkai susivieniję sutvėrė garsingus vidur-amžines vadovystes (unijas); 12-tam, 13-tam ir 14-tam amžiuose szios vadovystės vis kilo ir dauginosi; o 15-tam amžyje jos prasiplatino po visą Europą ir Angliją, apglėbusios visokias užsiėmimo szakas. Baidiantis viduramžių gadynei, Vokietijoje visos szakos išdirbystės buvo sutvėrusios vieną tvirtą organizaciją.

Išz karto kiekvieną amatininką, nepaisant, kur ir koku būdu iszmoko amata, priimdavo į sąnarius. Vėliaus kiekvienas, geidziantis pristoti į sąnarystę, turėjo išzbuti mokintiniu, paskui darbininku, o galop, jeigu mokėjo išzplydyti yvairius reikalavimus, tai pastatydavo amatininku.

Darbininkiszkas tiesas ir pavelyjimą pardavinėti dirbinius suteikė vadovystės.

Valdžios įstatymai padavadydavo: kas, kaip ir išz ko dirbs, paskirdavo algą arba mokestį už darbą; už neiszpildymą įstatymų buvo paskirta pinigiszka arba kuniszka bauda, o teip gi atėmimas ir sunaikinimas tokių dirbinių.

Vadovystės sąnarius, nepaisant kaltės, visada turėdavo pati vadovystė nubausti arba paduoti į sudą, negalėdama pati įvykinti prideranczią baudą.

Vadovystės buvo naudingos,

kad įpadilgino geriausias spēkas to laiko prie darbo su pasiszventimu. Blogos dėl to, kad išz jų turėjo dygti monopolija kaip išzdirbystėje, teip ir prikystėje, nes tik keletas pavienių ypatų ir szeimynų paėmė visą tą pramonę į savo rankas, minių neprileidziant.

Iki pusės keturiolikto szimtmeczio ir patys samdytojai prilgydavo samdininkams vienodu pobudžiu, vienodais siekais ir taja paczia draugiszka ir ekonomiszka prasme.

Czia ypatingai kalbėsime apie pavienių szakų išzdirbystės unijas. Jų siekiu buvo pagerinti abelną savo padėjimą, kaip draugiszką, ekonomiszką, teip ir politiszką. Tas unijas valdžia pripažino už legaliskas, ir jos su pritarimu ir po prieziura miesto valdininkų galėjo išzleisti įstatymus, kurių reikia prisilaikyti tos szakos darbininkams, be atsakymo; jiems miestai pavedė daziurėjimą įstatymų darbo szakose, ir jie buvo atsakyme už perzengimą jų.

Tos unijos atsižymi tuo, kad jų sąnariai buvo legaliszškai paskirti į tris skyrius: amatininkus, samdininkus ir mokintinius. Pats amatininkas buvo pilnu sąnariu, o samdininkas ir mokintinis buve žemesni sąnariai po globa amatininkų, kaipo korporacijos. Visi buvo laisvi. Idant pakilti į augsztesnį laipsnį, kiekvienas skyrius turėjo sugyventi su tam tikrais įstatymais.

Ankstesniuose laikuose abu žemesniejie skyriai susidėjo išz tokių ypatų, kurios nedabaigę buvo mokintis amata, arba negeidė ar negalėjo išzplydyti įstatymų, idant taptų amatininku. Vėliaus buvo įvesta — būtina prigulėti prie tos unijos, idant galėtų buti priimtas į amatininkystės mokslą; neatliepiant reikalautoms sąlygoms, gali buti nepriimtas į mokintinius. Tulose vietose urėdiszkų daleidimų dirbti

prie savo amato negaudavo ypatingos, neprigulincios į tas unijas. Amatininkai drauge su samdininkais dirbdavo ir darbininkas, išbaigęs mokymosi laiką, galėjo tapti „ponu“, jeigu tik turėjo užtektinai kapitalo pradėti; tokiu būdu neką skyrėsi tuodu skyriai. Žinoma, išskiriant tokius amatus, kaip gelumbių dirbimą, kur daugybės kapitalo reikia. Čia žmonės buvo išnaudojami vietoje gyvulių, po pikčiausiomis aplinkybėmis, be vilties išsiliuosavimo iš to nelemto padėjimo. Vienog, ir jie turėjo savo susivienijimus.

Santaika mažėjo, kuo susivienijimai tapo turtingesni ir neprigulmingesni ir kuo daugiau tiesų įgijo sudavadyjime įstatymų toje šakoje, podraug daugiau reikėjo kapitolo, idant savistoviai kas galėtų dirbti.

(Bus dar.)

Isz lietuviszkų dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Laiko ratui besisukant, o su juo lietuviams bekrutant, daugelis dalykų pasirodo, isz kurių daug galima priskirti prie naudingų. Naudingu galima pavadinti tankų parengimą prakalbų, isz kurių mūsų broliai gerokai pasinaudojo ir toliau naudojami.

Paskutiniam laike musiszkiai lietuviai parengė prakalbas, ant kurių kalbėtoju buvo kun. Dilionis isz Baltimore, Md. Minėtas kalbėtojas aiskino apie reikalingus dalykus; ypacz aiskiai pasakė, kas tai yra socialistas; jis nėra teip baisus, kaip nekurie perstato; socialistas, tai yra darbininkų draugas arba vienas isz darbininkų, kuris netroksza pats sav didelių turty, bet geidžia, kad visi vienaip naudotusi gamtos ir civilizacijos dovanomis. Nors socialistų yra grazus siekiai, vienog jie yra persekiojami turinczių ir spangu

jų tarnų ir samdininkų. Yra tokių, kurie socialistus maiszo su nihilistais ir anarchistais ir vis tai daro, kad geriaus būtų velti vargszus darbininkus, o paskui isz to sav naudą traukti. Jie gerai žino, kad įsivieszpatavus socializmui, be darbo lelavimas turės pasiliauti. Kas supranta vardą ir siekį socialisto, tas jį godoja ir laiko už ankseziaus pabudusį savo brolių, kuris jau stoja į darbą ir nori „pajudinti žemę“. Tik ne suprantantieji apie socialistus, o ypatingai dar kurie įgąsdinti, tie bijo ir susitikti su juo.

Kalbėtojas priminė apie dartinį tulų kunigų godumą; nekurie teip toli yra nužengę, kad žmogui sergant, paszauktas kunigas nesiskubina pas savo avele, bet pirmiausiai eina žiūrėti į knygas, ar szaukiantis kunigą yra davęs 5 dolerius. Retas kurs isz kunigų pasako gerą pamokslą; kiti neturi laiko pažiūrėti į knygas, kad pasirengtų, nes turi po keletą namų, kuriuos reikia pažiūrėti.

Todėl bažnyčiose tankiausiai girdėti vien netikę keikimai, kurių vaikai prisiklausę, iszėję isz bažnyčios, patys vienas kitą keikia. Kunigų priderystė būtų aiskinti žmonėms apie dorą ir apsiszvietimą, bet į vietą to tankiausiai iszgirsi pludimus ir siuntinėjimą savo brolių į pragarą.

Kalba patiko visiems susisirinkusiems, net nekurie biznesieriai, kurie gerinasi vietiniam klebonui ir moka net po 7 dol. ant kart, ir tie sakioja paskui Dilionį su pasigėrėjimu.

Bažnytinis.

Cokedale, Washington, 4-X-1902. Neturėdami nėjokio darbo nuo didžiojo straiko pradžios, keletas mūsų draugų atsidedo įieszkoti duonos kitur, kad ir kuotoliausiai. Susitarėme isz Lost Creek'o, Pa., szitie vyrai: A. Kalvaitis, M. Bridic-

kas, M. Kalvaitis, J. Savickas, J. Urbonas, V. Vaicziunas, M. Czivinskis ir J. Skystimas isz Girardville, Pa., J. Rožanskis, V. Astramskis, J. Szaukevyčia, V. Czizauckas ir Vl. Marcinkevyčia, — viso 13; nuvažiovome į Cokedale, Wash., į kur kvietė mus kompanijos agentas, o distrikto N. 9 Suv. Kaln. Am. perdėtiniai suteikė mums pavelyjimą priimti darbą. Kelionė kasztavo mums tik po pusę paprasto tikieto, tai yra: isz Shamokin'o po \$34,35 kiekvienam; tęsėsi ta kelionė penketą parų; atvykom į tą vietą 1 spaliaus.

Vieton raszinėti daug laiszkų, visi isz vieno sveikiname likusius brolius „Smokes“ kaimelio ir Girardvilles miestelio, teipgi ir likusias savo szeimynas; o visiems praneszame, nors trumpai, kaip čia mums sekasi.

Darbą gavome visi ant rytojaus; dirbame isz draugės (isz kompanijos) 10 valandų; dienos mokestis — \$2,50. Tame daigte yra tik viena anglies kasyklė ir toji maža su minksztaja anglim; „picziai“ status kaip siena; anglies sluogsniai nuo 6 iki 18 pėdų; iszgaunama anglis be jokio szaudymo. Žmonių dirba apie 100. Vieta tę nepratusiam labai liudna, guli vidur girių, apgyventa tik apie 20 szeimynų, pervis finnių (suomių) ir szvedų; kiti darbininkai susideda isz tramplių ir traveler'ių (kiteip sakant, bekampių ir beduonių). Kompanicznas burdas — \$21,50 ant mėnesio; būtų galima daug akyvo apraszyti apie „boardinghouses“ padėjimą, bet tą paliksiu ant tolymesnio laiko.

Praneszame broliams straiakeriams Penusylvanijoje, kad neskubintų keliaut į szitas vietas ir tą mislį pamestų: galima greit apsigauti, gali ir čia darbo pristokti; darbininkų čia yra užtektinai, o į žiemą bus mažiaus darbų. Nėgavus darbo, kelionė atgal kasz-

tuotų į \$80. Mes patys dirbsime gal ir per žiemą, o į pavasarį galbut bandysime susijieszkoti ramesnę vietą ir smagesnį apsigyvenimą.

Laikykitės, broliai, pradėtosios kovos tvirtai ir nepasiduokite skriaudikams. Nes jeigu užstotų valanda pairimo darbininkų ryszio, tada, kur tik nukeliausim, visur rasime užtaisytas prieszais mus kilpas. Lai gyvuoja socializmas, kuris rodė ir rodo kelią darbininkams! Isz vakarų szalies siuncziame draugams rytuose broliszką paraginimą: susipraskite, balsuokite už darbininkų kandidatus, neklausykite pagundų! Atsiminkite, kad 4 lapkriczio dieną gali jus iszganyti....

Oras Washington'o valstijoje labai sveikas. Daržuose dar žydi kvietkos; dienos sziltos, o naktys jau atvėso.

Al. Kalvaitis.

Branford, Conn. Prashinko graži vasara, prisiartino ruduo, o mūsų miestelio lietuviai — teip szilta, teip szalta — vienaip snaudžia, netabusdami isz apsilėidimo ir tamsumos.

Kaip medžiai rudenyj nukrečia pageltusius savo lapus, teip ir mes nusikratykime nuo savęs tą nelemtą snaudulį. Ar ne gėda lietuviams, jei tarp jų gali atsitikti toki biaurus darbai?

24 rugsėjo nekoksai vaikinėlis skundėsi sergas ir nuėjes į aptieką „vaistų“, pasiėmė „Jamaica Rum“; prisigėręs, jis paszėlo ir ėmė lakstyti po gatvę su peiliu, o net užkabinėti praeinanczias moteris.

7 spaliaus nuėjo į svetainę kiti du vaikinai; apsvaiginę galvas, parėjo namon ir, tartum padukę, ėmė trunkytis po grinczią, sudaužė kedes, stalą ir t.t.

Tokiais darbais atsižymėjo mūsų jaunumenė Brandford'e. Tai yra tamsaus jų gyvenimo vaisiai; nelinkę jie nė į gerus

susirinkimus, tik į karcziamas, nelinkę į skaitymą ir iszmintingą pasikalbėjimą; nenori pri gulėti nė prie naudingų organizacijų.

10 birželio szių metų buvo suszauktas susirinkimas su prakalbomis; buvo tada užmanyta sutverti Susiv. Liet. Am. kuopą; pradžia pasisekė, nes buvo surinkta net \$3,55 knygoms pasigaminti. Bet paskui vėl viskas užmigo ir nutilo. Už tai karcziamose nepasilauja trukszmas ir pesztynės.

G. Vargdienėlis.

Straikas, Socializmas ir Politika.

Lietuviai, abelnai visi darbininkai be skirtumo, isz dabartinio straiko gavo tikrą supratimą savo reikalų ir persitikirino grynai apie kapitalistų malonę link savęs, apie ką pirmiaus nė girdėti nenorėjo, o iszgirdę netikėjo. Socialistams varant agitaciją, aizskinant žmonėms straiko priezastis, parodant, ką reikia daryti, idant nereiktų straikuoti, kad darbininkai visokių szakų darbo dėlei nuolatinių straikų neprivalytų kęsti badą ir szaltį, ne užpuldinėtų ant straiklauzių, ir man teko aplankyti visas lietuvių kolonijas Wyoming'o klonyje (Luzernės paviete), kur tapo suszaukti susirinkimai ir laikytos prakalbos reikalė straiko, socializmo ir apmainymo politiko.

Susirinkimai ir prakalbos buvo sziose vietose: Luzernėje, Stomervilėje, Pittstone, Duryėjoj, Plains, Wilkes-Barre (dusyk), Georgetown, Ashley, Sugar Notch, Nanticoke-Hanover, Wanamie, Glen-Lyon, Edwardsville ir Plymouth. Lietuvių visur susirinko kuodangiausiai; moters teipgi atsilankė, nors nedideliame skaitliuje, ir pasidziaugti reikia isz mandagaus pasielgimo mūsų brolių, o ir atydos, su kuria klausė ir svarstė aizskinamus reikalus ir sutarė tvirtai pa-

sekti suteiktas rodas, visur sutvėrė socialistiszkus kliubus, idant straikuotų tikroje straiko dienoje, tai yra balsavimo dienoje, kurioje renkami valdininkai ir iszleistojai įstatymų.

Dabartinis kalnakasių straikas yra vienas isz didžiųjų, jeigu ne didžiausias. Kalnakasiai priversti buvo straikuoti, nes ilgai ir sunkiai dirbdami, neuždirbo nė ant vidutinio pramitimo. Kad pagerintų savo skurdų gyvenimą, visi kalnakasiai susivienijo ir pareikalavo sutrumpinimo darbo laiko ant 8 valandų, pakėlimo algos, svėrimo anglies, pripažinimo unijos ir kitų smulkesnių mažmožių, koki reikalavami kiekvienoje kasyklėje pagal sąlygas. Kasyklų savininkai ant tokių reikalavimų vien nusijuokė ir pasakė: tegul darbininkai pasilsis valandą, vėsi vasara, ir iszalke visi sugrįsz prie darbo, ir mes jiems tiek mokėsime, kiek norėsime, o ne tiek, kiek jie reikalauja. Gubernatoriūs Stone ant kapitalistų pareikalavimo tuojaus užtvirtino 5000 anglinių ir geležinių policijantų, kurie apginkluoti neva turėjo sergėti kapitalistų savastį, o kurie buvo paskirti vien kėlimui ermyderių tarpe straikierių, kad paskui galėtų prisikabinti prie nekaltų žmonių ir juos bausti piniginiems baudoms, tai kalėjimų. Abelnas kapitalistų mieris buvo, surinkus isz visur valkatas, sukelti maisztus ir užtraukus kariauną, iszszaudyti straikierius, kaip 1897 metuose Lattimeryj. Vienog, toks kapitalistų geismas neiszsipildė; negavo para gauti darbininkų kraujo apart pavienių aukų, kurias nekaltai nuszovė tie geležiniai policijantai. Gubernatorius vietoje atsidėkavoti savo rinkikams, isztirti straiko priezastį, delko straikuoja kalnakasiai, atsiuntė 11,000 kareivių į straiko apielinkes, kurie turi sergėti

straiklauzius ir jų namus. Bet gubernatoriui negalvoje, jog badauja 147,000 straikierių, ir deszimteriopai tiek kitų darbininkų, netekusių darbo dėlei stokos anglių kurui? Kada žmonės pareikalavo duonos, tai gubernatorius atsiuntė jiems kulų! Dėlto darbininkams yra geras ir naudingas pamokslas, kad niekad nereikia rinkti ant jokio urėdininko tokio žmogaus, kuris, įgavęs valdžią, žudo savo rinkėjus badu ir kulkomis. — Kapitalistai mėgsta sakyti, kad kasyklos jiems visai neapsimoka; jie kasyklose duoda dirbti tiktai dėlto, kad tur mielaszirdystę del darbininkų. Bet kokia toji mielaszirdystė? Apiplėszimas! Mainierys su lėberiu per dieną paprastai prikasa szeszis karus anglies; į karą telpa vidutinai 3 tonai, isz ko pasidaro 18 tonų, už ką gauna mainierys su lėberiu po \$2,00 arba mažiaus, ir isz tų \$2,00 dar reikia užmokėti už abiejų paraką, dinamitą ir gražtus. Už 18 tonų anglies, kada ją perkame ant vietos pas brėkerį, mokame po \$2,00 už toną, arba \$36,00 už 18 tonų. Isz tos sumos darbininkai, mainierys su lėberiu, gauna \$4,00; ant kitų visų draugdarbininkų, bosų, dreiverių, szleitpikių, inžinierių ir tt. imsimė \$16,00. Taigi kompanijoms gryno pelno ant vietos nuo dviejų darbininkų dienos darbo atlieka \$16,00 mažiausiai. Ir szitą apiplėszimą darbininkų kapitalistai vadina „mielaszirdyste"! Teip jie daro su visais darbininkais! Teip apiplėsziant kiekvieną darbininką, ir nedvyvai, kad kapitalistai kelių metų laike pastoja milijonieriais, o žmonės kenzia visokį skurdą, badą, szaltį, nuogalę ir tt.; ir kada pereikalauja didesnės algos, tai kapitalistai szaukia, kad tai „anai kija", ir nieko nereikgailėtis, kad ją isznaikinti, tai yra; iszszaudyti darbininkus,

reikalaujanczius duonos ir darbo. Teip vieszai rasztu apskelbė p. Baer'as, prezidentas Readingo kompanijos, po susivaziavimo Washingtone, — Kompanijos nieko nesigailėjo sulaužymui straikierių vienybės. Jos rinko visur darbininkus ir gabeno į straiko apielinkes dirbti. Dideliuose miestuose įtaisė agenturas, kurios žadėjo darbą duoti vakarinėse valstijose ir sumedžioje nekiek darbininkų, vežė į straiko apielinkes, kurie niekad kasyklų nematę, negalėjo atlikti reikalaujamo darbo. Ant galo kompanijos viską iszmėginę sulaužymui straikierių vienybės, pareikalavo milicijos, po kurios sargyba ketino pradėti dirbti, bet niekam neatėjus į darbą ir szis paskutinis mieris nenusidavė. Kareiviai budami straikierių vaikais, tai unijonistais kitų szakų darbų, pertikrino daugelį straiklauzių žodžiu, kad neitų dirbti; kuriems neužteko žodžio, tai pagelbėjo szaudyklės kulbė. Taigi milicija atliko vietomis tikrą darbą ant naudos straikierių ir tuli kareiviai nutarė isz savo mokėti po 50 ct. ant sąvaitės straikierių paszelpai. — Dėlei stokos anglių daugelis dirbtuvių turėjo sustoti dirbusios, ir tukstancziai darbininkų neteko darbo iki gavimo anglių. Visi isztekčiai anglių iszsibaigė ir prekės pakilo iki \$32,00 už toną, kur mažai uždirbanti darbininkai veik visą dienos uzdarbį turėjo iszleisti ant iszsivirimo valgio, tai apsiszildymo, o kurie neiszteko, tai kentė szaltį, tokių kudikiai perszalo — numirė. Del tokių pasilaikymų didmiescziuose pasidarė bausis paveikslas tarpe vargdienių darbininkų, ir miestų virszininkai szaukė susirinkimus, padarė nutarimus ir tokiais apipylė Suvienytų Valstijų prezidentą, reikalaudami suszaukimo ypatingo kongreso, kad kasyklos taptų

atimtos nuo kompanijų — trustų ir pereitų į valdžios rankas, idant dėlei nedorumo kapitalistų nekentėtų ne vien straiķieriai, bet visa szalis. Prezidentas Roosevelt'as, ant darbininkų reikalavimų, apsiėmė loszti tarpininko rolę iš baimės vien, idant nesukiltų visa szalis, neiszrinktų ateinanciuose rinkimuose geresnį prezidentą, bet ne iš republikonų ir nė demokratų partijos. Visas svietas pradėjo szaukti, kad szalį valdo ne prezidentas, ne žmonių iszrinkta valdžia, bet milijonieriai: Morganas, Baeras ir kiti. Jeigu prezidentui būtų rupėję žmonių darbininkų reikalai, tai jis būtų tą padaręs penki mėnesiai tam atgal, kada straiķas prasidėjo. Dėlto prez. Rooseveltui nepripuola jokia garbė už tarpininkystę, bet vien darbininkams visokių kitų szakų darbo, kurie szelpė didelėmis aukomis straiķuojanczius, stiprino jų dvasią, kad nepasiduotų nutukėliams kapitalistams! Netiktai darbininkai iš Sv. Valstijų, bet ir iš Anglijos, ir iš Austrijos, atsiuntė apie \$30,000 paszelpai straiķierių, ir tuo parodė savo socialiszką sjausmą, kad darbininkai tiktai atjauczia savo bėdas ir vieni antrus gelbsti, stiprina kovoje už geresnį buvį. Taigi tik darbininkų vienybė ir susipratimas laimėjo tą kovą.

Kalnakasiai, dirbdami po 150 iki 200 dienų per metus ir uždirbdami į \$370, tiktai, nieku būdu negalėjo iszmisti su šeimynomis. Dėlto nenorint iš bado numirti, reikėjo straiķuoti, reikalauti didesnės algos ir tt. Badas suvienijo visus žmones, visiems įkvėpė vienokią dvasią, supratimą, kad darbdaviai juos laiko menkesniais už gyvulius, ir visi padavę viens kitam ranką, sutarė daugiau nedirbti už teip mažą algą. Kompanijos, vietoje iszpildyti darbininkų reikalavimus, pasiryžo pilti

milijonus iszardymui straiķierių vienybės, ir nepraleido jokios intrigos, kurios nebutų iszmėginę. Papirko daugelį visokių sznipukų ir judoszių, laikraszczių iszleistojus ir tt. ir visos tos intrigos kapitalistams kasztavo per \$75 milijonus, kurių būtų užtekę pakėlimui algų ant keliolikos metų, dėlko nebutų reikėję straiķuoti. Bet kapitalas ir darbininkas, tai du prieszingi elementai. Kapitalas, atsiradęs ir užaugęs iš darbininko truso, visame tą darbininką skriaudžia. Kapitalistai savo darbininkų nelaiko už žmones ir kaipo siurbėlės geria vien jų kraują. Dėlto visų darbininkų yra pareiga nsivienyti, paklaustyti gerų rodų ir patiems apie savę pasirupinti, numesti tą jungą nuo savo sprando, neduoti daugiau savo kraujo siurbėlėms, tegul jos nugaiszta. Darbininkai tai padaryti gali visai lengvu budu, dienoje rinkimų, atiduodami savo balsą už darbininkų apginėją, o ne siurbėlę. Tokiu apginėju darbininkų yra socialistiszka partija, kurios siekiu yra užganėdinimas visų žmonių be skirtumo. Apie gerumą republikoniszkos ir demokratiszkos partijos darbininkai persitikrino gana gerai ir nuo jų nieko negal tikėtis apart kulčių. Kad daugiau nestraikuočiau, nė baduotų, darbininkai turi iszvien balsuoti už socialistiszką partiją, kuri sutvers įstatymus ant naudos visų žmonių, ir visus užganėdys. Dabartiniai visi valdininkai, nusipirkę urėdus, arba ir patys kapitalistai, budami mūsų iszrinkti urėdininkais, nesirupino ir nesirupis už mus, nes jiems rupi atgavimas pinigų, kuriuos iszleido, pirkdami balsus, ir dar pasipelnymas. Visi valdininkai daro vien tą, ko reikalauja kapitalistai, ir dėlto iš laisvos szalies pastojo kapitalistiszka verguvė, kadangi visos szalies turtas tapo

savasczia keleto milijonierių ir monopolizatorių, o dėl apmuilinimo svieta akių, kongresas turi iszleides įstatymą, kad nevalią monopolizuoti ir užgrėbti szalies turtų. Įstatymas ant popieros, o kapitalistų trustai eina savo keliu, apiplėszdami žmoniją. Socialistiszka partija, taigi paczių žmonių darbininkų partija, atmainys žmonijos surėdymą, neduos keletui dykaduonių gaszlauti, o milijonams žmonių baduoti. Prie socialistiszko surėdymo nereiks straiķuoti, nė užpuldinėti vieniems darbininkams ant antrų; nereiks baduoti, nes szalies turtai bus visiems lygiai padalinami. Iš socialistiszkos platformos kiekvienas galime persitikrinti, kad mūsų reikalavimai bus užganėdinti ir iszpildyti, kurių dėlei dabar straiķuojame ir tuomi jau socialistais esame. Socialistiszkos partijos pamatai yra toki:

1. Nė vienas žmogus neprivalo ilgiaus dirbti kaip 8 valandas. Asztuonias valandas dirbti, 8 val. pasilsėti ir 8 val. apversti ant savo asabiszkų reikalų, kaipo tai pasiskaitymo laikraszczių ir knygų, aplankymo teatrų, dainininkų, žodziu atgaivinimo ir patobulinimo dvasės, ant praleidimo laiko tarpe savo šeimynos. Sziądien darbininkai budami apsunkyti per ilgą ir sunkiu darbu, neturi laiko, nė isztekaliaus, kas reikalinga atsilsiu ir dvasei arba protui, ir tuomi naudojami tiktai vieni kapitalistai.

2. Kiekvieno žmogaus bus apsergėtas buvis. Susirgus ar senatvės sulaukus nė vienam nereiks baimytis kuomi iszmišiu ir kur pastogę turėsiu. Kaip žmogus dirbdamas prisideda prie padidinimo szalies turto, teip negalėdamas dirbti, ligos ar senatvės dėlei, galės iš to turto pasinaudoti. Sziądien žmogus darbininkas susirgęs ar sužeistas tapęs, iš tos dienos tur baduoti ir eiti

ubagauti. Kapitalistai neduoda darbininkui jokio užlaikymo reikale, kurių dėl darbininkas savo sveikatą prazudė. Kapitalistai mulus geriaus apsergsti negu darbininkus, nes už juos turi užmokėti po \$100 ar daugiau, o darbininkas jiems nieko nekasztuoja. Nelaiminguose atsitikimuose, kur darbininkai smertį gauna, jų paczios naszlės ir naszlaicziai iš tos valandos netenka užlaikymo. Prie socialistiszko surėdymo tokiuose atsitikimuose naszlės ir naszlaicziai bus apsupinti iš visuomeniszko turto, neprivalys lukėti nuo bent ko kasnio duonos, drabužio ar pastogės. Serganti, sužeisti ir negalinti dirbti, senelei gaus pilnintelį užlaikymą iš visuomeniszko turto, kaip sziądien kad gauna serganti, sužeisti ir seni kareiviai iš visuomeniszkos kasos paszalpą, ir nereikalauja niekeno mielaszirdystės.

3. Darbo įrankiai, maszinos, turi prigulėti visuomenei, o nė vieniems kapitalistams — kaip kad sziądien yra. Įtaisius pagerintas maszinas visokiose darbo szakose, daugelis darbininkų neteko darbo. Kur kitąsyk dirbo 10 darbininkų, tai įvedus masziną liko tiktai 5, o kiti 5 tapo atstatyti. Likusiems 5 darbininkams tapo pailgintas laikas prie maszinos darbo ir numazinta alga, nes kapitalistui lengva yra grąšiti: „Jeigu nenorite dirbti, tai eikite savo keliu, asz pasiimsiu anuos, atstatytus”. Jeigu 10 darbininkų dirbo po 10 valandų, ir įtaisius masziną liko tiktai 5 darbininkai, ir tur dirbti vietomis net 12 valandų su mažesne alga, tai vietoje, kad maszina atima darbą ir pailgina, ji turi palengvinti ir sutrumpinti darbą. Jeigu 10 darbininkų dirbo po 10 val., tai įvedus masziną jie visi privalo dirbti tiktai po 5 valandas, idant atliktų tą patį darbą be numazinimo algos.

4. Visi vaikai turės eiti į

mokyklą iki 18 metų amžiaus, ir paskiaus, norintieji, turinti gabumą, galės mokintis visokių augsztesnių mokslų, nes visokiose nuo žemiausių iki augszčiausių mokslas bus dovanai, studentai gaus maistą ir drabužį net. Sziądien mokslas prieinamas vien kapitalistams ir yra sumonopolizuotas. Darbininkų vaikai negal lankyti nė pradinių mokyklų, nes sukakus kudikiui vos 8–10 metų, tėvas menkai uždirbdamas, arba visai neturėdamas darbo, veda kudikį į brėkerį akmenų riukti, o mergaitę į bile kokį panczekų pabirką, idant uždirbtų keliolika centų ir gelbėtų tėvui išziaityti šeimyną. Alkanam žmogui mokslas nerupi; visos jo rūpestys yra, kur jis gaus kąsni duonos. Ir dėlto tai tėvai savo vaikus kemsza į pabirkus, kur toki kudikiai dirbdami dulkėse, pridvokime negal iszaugti prigulincziai, ir jauni budami jau įgauna visokias ligas ir turi mirti žydėjime amžiaus, negal sulaukti senatvės. Priegtam darbininkų luoma turi būti akla per tai, ir dėl stokos mokslo negal pasikelti ant augsztesnio laipsnio, negal apsisergėti nuo isznaudojimo kapitalistų. Ir kapitalistai dėlto teip surėdė, idant darbininkai nepasikeltų, nesusiprastų esą žmonėmis, nereikalautų geresnio gyvenimo, bet amžinai jiems vergautų. Mes galime atsiminti iš mūsų praitės, baudžiatvos gadynę, kur žmogui prasciokėliui, darbininkui, buvo užginta mokintis; mokintis galėjo tiktai bajoras, szlėkta, ponas. Dėl tos priežasties daugelis iš mūsų dar ir sziądien nepažįsta literos, o seneliai pasakoja, kad jų atminime didei retas žmogus mokėjo skaityti. Maskolijos valdžia visokiais budais stabdo darbininkų ir ukininkų apsiszvietimą, o lengvina viską ponams, nes gerai žino, kad apsiszvietus prasciokams jie

negalės jų teip isznaudoti ir gaszlauti, neteks rojiszko gyvenimo. Amerikoje ir tas pats yra. Augsztesnėse mokyklose yra vien kapitalistų vaikai; darbininkas uždirbdamas \$370 per metus, isztikrų jų negal užmokėti už vaiko mokslą \$300 ar \$400 kas metas. Dėl tokių nelemtų sąlygų daugelis gabių studentų, genijų, turi liktis namieje, prie sunkaus darbo, negal isztobulinti kaipo ir pagelbėti savo draugbrolius. Sziądien mes patys niekiname tokius, kurie nemokinti, vadiname aklais. Socializmas paszalinus tą priežastį, kurios dėlei turime būti aklais, o mokslas sulygins visų žmonių protą ir padarys vieną broliszka draugiją.

5. Moters bus paliuosuotos nuo visokių sunkių darbų, o dirbdamos ir lengvesnius darbus, gaus lygias algas su vyrais, kad galės sav žmoniszka gyventi. Sziądien daugelyje vietų moters atlieka vyrų darbus, o algas gauna per pusę mažesnes. Kitos gauna teip mažas, kad neisztenka prametimui nė drabužiams, ir tokios yra pastatytos ant turgavietės prostitutcijos.

6. Moters turės lygias tiesas su vyrais visuose dalykuose.

7. Visi szalies turtai prigulės visai žmonijai; žemė, geležinkeliai, tiltai, telegrapai, teleponai, kasyklės, visoki pabirkai bus savasczia visų žmonių be skirtumo, kaip kad sziądien pacztos priguli visiems, kur nėra niekados straiško, bedarbės, nė perilgo darbo. Kada sziądien szalies turtai priguli vien kapitalistams, apiplėsztojams žmonijos, tai be pertrukio tęsiasi straikai, bedarbės ir amžinas badas tarpe žmonijos. Jug žemės, anglių, visokių pabirkų ir tt. kapitalistai nesutvėrė. Žemę Dievas sutvėrė ir viską, kas yra žemėje ir ant žemės, ir dėlto nė vienas netur tiesos tokių daigtų pasisavinti, nėš tai yra visu-

menės turtas ir visuomenė turi pilną tiesą iš tų Dievo dovanų pasinaudoti. Jeigu kasyklos, daleiskime, prigulėtų visuomenei, tai straiško nebutų buvę, o kad dėlto turėjo nukęsti visa szalis, tai kilo gana daug tokių reikalavimų, idant kasyklos nuo dabartinių kapitalistų būtų atimtos ir pereitų į valdžios, visuomenės, savastį, kad dėl godulystės keletu nekverzių, nekeitėtų visa szalis.

8. Socializmas užtikrina kiekvienam žmogui jo prigimtas tiesas. Sziądien daugelis žmonių, neturėdami jokio isztakliaus žmoniszkam pragyvenimui su šeimyna, negal apšvesti. Dėlto tarpe žmonių yra iszsiplatinusi prostitutcija, kuri žmoniją stumia prie iszsigimimo. Įvykus socialistizkam surėdymui draugijos, kiekvienas žmogus bus užgandintas, kiekvienas iš savo darbo turės žmoniszka gyvenimą, turės savo namą, savo šeimyną, neprivalys maldauti kito mielaszirdystės.

9. Visokią valdžią rinks patys žmonės. Valdininkui neatliekant žmonių pareigų, toks bus atszauktas ir į jo vietą renkamas kitas. Sziądien berods ir yra valdininkai renkami nuo žmonių, bet nė dėl jų gerumo, o tiktai už dolerį, už stiklą alaus, ir tokio valdininko negalima atszaukti, nors jis visą szalį nugramzdina. Sziądieniniems valdininkams nerupi žmonijos reikalai, o tiktai prisipylinimas savo kiszenių.

Darbininkų privalumu yra susivienyti į vieną socialistizką organizaciją, ir kaip dabar ranka rankoje straiško laike, teip kiekvienoje rinkimo valdininkų dienoje, rinkti savo valdininkus, kas bus tikruoju straišku, be musztynių, be su stojimo darbo, be teriojimo visos szalies. Kiekviena darbininkų organizacija ir draugystė sykių turi būti ir politiszka. Ir kolei visos darbininkų draugystės nepastos po-

litiszkomis, tolei jų straikai neatnesz naudos ir visados kapitalistai su pagelba milicijos szaudys darbininkus. Dėlto norėdami savo buvį pagerinti, galima tiktai virszui nurodytu keliu. Antraip, vėl balsuojant už republikoniszka arba demokratiszka partiją, darbininkai iszsirinks sav tiktai skerdikus.

Daugelis iš mūsų lietuvių mažą svarbą deda ant iszsiėmimo ukėsiszškų popierų. Tokia nuomonė yra visai klaidi. Neturint ukėsiszškų popierų negalima straikuoti rinkimų dienoje. Antra. Amerikonai daro visokias kliutis ateivystei, iszranda visokias priežastis ant ateivio ir labai greitai gražina atgal. Dėlto iš mūsų kuriam panorėjus aplankyti savo tėvynę ir vėl sugrįžti, o neturint valstieczio rasztų, greitai galime būti neįleidžiami. Budami-gi valstiecziais, nereikalaujame ilgos litanijos visokių atsakymų kastlegarnėje ir be jokios periszkados keliaujame į savo vietą. Dėlto visi, kurie ezionais gyvename, pasirupinkime apie gavimą ukėsiszškų popierų, idant galėtumėm pastoti tikrais straikieriais balsavimo dienoje. *P. Mikolainis.*

Socializmas pryszakiye.

Pennsylvanijoje, 4 lapkričio szių metų, per visą valstiją eis rinkimai valdininkų, pradedant nuo gubernatoriaus, kongresmanų, legislatorių, o baigiant pavieta valdininkais. Kitais metais tą laiką prieš rinkimus viskas užė ir brusdėjo: republikoniszka ir demokratiszka partijos eidavo lenktyn, kalbindamos, apgaudindamos, sukdamos ir viliodamos, idant laimėtų kiekviena savo pusei daugiau balsų. Žinoma, didelė dalis balsuotojų, kaip juos patys renkemieji vadina, „voting cattle“ (balsuojantieji galvijai), praszinkuodavo savo balsus už keletą

stiklų alaus. Savo keliu, kandidatai ir jų pavuodegiai žadėdavo rinkėjams aukso kalnus ir pienu tekancią upę su kisieliais krantais. Politikieriams buvo lengva suvilioti žmones, o žmonėms rodėsi vis tiek, kas engs juos: ar respublikoniskas plėšikas, ar demokratiszkas lupikas.

Sziuosmet viskas iszrodo kiteip, bent straiko apimtose szalyse. Nė patys kandidatai, nė jų klapčiukai nesirodo publikai; negut tik patylomis įspraus savo pažįstamiems tikietukus, arba kur-ė-kur iszvyssi ant stulpų respublikonų ir demokratų plakatus.

Politiszkų kalbų, be kurių Amerikoje negali apsieiti nė joki rinkimai, nesako nė respublikonai, nė demokratai. Ir ką jie galėtų atsakyti, jei szimtai tukstanczių alkanų žmonių paklaustų jų: „Kaine, kur padėjai savo brolių Ablių?“ Tie geradėjai turėtų uzdengti akis ir veidmainiszkaiteisintis: „benė asz sąrgas savo brolio?“

Teip! nė respublikoniszka, nė demokratiszka valdzia nebuvo sargu savo rinkėjų reikalų; o didysis angliakasių straikas parodė, kad tokia valdzia gali paszvesti milijonus žmonių pavienių ypatų godumui ir savi-valei. Už tai dabar, kaip Kainas, užmusęs savo brolių, jie turi slapstyti nuo visuomenės ir bijosi pratarti vieszai žodį.

Kitos vėl partijos, kaip prohibition, citizen's labor ir tt. neturi aiszkijų siekių ir negali buti nė priskaitytos prie tikrų politiszkų partijų.

Viena tik partija — Socijalistiszkoji — su atvira kakta stoja visuomenės akyse: jos ginklas — teisybė, jos siekis — žmonių laimė. Ji yra darbininkų partija, bet jos pergale atnesz gerovę visiems. Socijalizmas rodo vaistus, kuriais ligota mūsų draugija turi gydysis, idant pasveiktų. Tie

vaistai aiszkiai parodyti socijalistų platformoje.

Respublikonų ir demokratų platformos kalba apie pakilimą pramonės, iszsiplėtoją vaibos (kupeczystės), szalies praturtimą ir tt.; jie stato savą viską už nuopelną. Bet kas isz tokio praturtimo, jei pusė szalies turtų subėgo į keletotrustų rankas: nevainikuotas Amerikos karalius Pierpont J. Morgan valdo kapitalą ant pusasztunto milijardo dolerių. O su didesne galybe lengviau isznaudoti tuos milijonus žmonių, kurie savo triusu krauja turtus. Sziądien daėjo iki to, jog milijardų galybės negali suvaldyti nė įstatymai, nė konstitucija, nė respublikos prezidentas, nė valstijos perdetinis. „Mano galybė — mano teisybė“ — tyziojasi Morgan, Rockefeller, Vanderbilt ir kiti toki.

Užgriebę į savo rankas kasykles, dirbtuves, geležinkelius, laivus ir tt., trustai elgiasi su visuomene terioniszkaite: tą mums parodė aiszkiai anglielies trustas ir mėsos trustas.

Tokį padejimą respublikonų, demokratų ir kitos partijos vadina „szalies gerove“; jie raszo teip savo platformose. Tos platformos nė viena isz kapitalistiszkų partijų mainyti negali ir nemainys, nes tai reiksztų partijos mirtį.

Ant galo, mainyti joms nė neprisieis, nes už visas partijas pasirupino socijalistai, pastatę platformą, kuri užganėdįs visus draugijos reikalavimus.

Senųjų partijų platformos tarnauja vien kapitalistų naudai: socijalistų platforma turi už siekį vien draugijos gerovę.

Ir draugija, ypacz darbininkai, tą gerai suprato. Socijalizmo idejos, kurias platesnė visuomenė gavo pažinti sziuosmet pirmukart, atrado didmenos pritarimą; skelbtójai, nors jų buvo labai mažai, pasėjo draugijoje diegą, kurio neisz-

raus veidmainiszka kapitalo bernų politika. Jei straiko apyrbėje žmonės klausė keno balso, tai tik socijalistų. Tokiu budu, kaipo politiszka partija, socijalistai stovi pryszakyje visų kitų.

Tegu gi visi socijalizmo szalininkai rupinasi, kad jų partija pasiliktu pryszakyje ir rinkimo dieną. Eidams prie votų dėzės, atstumk nuo savęs muitininkus ir veidmainius, kurie tavę gundys, o duok savo balsą tų, kur liepia tav pareiga ir tavo paties gerovė. —

Arti rinkimai!

— „Voting cattle!“ — su paniekinimu tarė vienas džentelmonas kitam, linkterėjęs galvą į tą pusę, kur spietė nemaža vyrų kruva, susigrudus aplinkui balsavimo dėžę.

Vienas isz tų džentelmonų buvo respublikonas, antras demokratas. Abu jiedu buvo pasidavę kandidatais ant gerų vietų su keliais tukstancziais dolerių algos. Tiedu džentelmonai tikėjosi laimėsią, nes balsavo už juos „voting cattle“.

„Voting cattle“ — tai reiszkia *balsuojantieji galvijai*. Nes tik akli galvijai gali balsuoti už savo skerdiką. Džentelmonai turi teisybę:

„Tie versziai tur protelį menką,
„Ką skerdikus sav patys renka“.

Dabar artinasi Pensylvanijoje rinkimai kandidatų ant valdininkų ir legislatorių. Ar nori ir szitą sykį pasilikti „balsuojanczių galvijų“? Jei to nenori, o nori buti tikru valstieciu ir protingu žmogum, jei trokszti gerovės sav, savo vaikams ir savo broliams — balsuok už darbininkų draugus — socijalistų partijos kandidatus.

Sztai jų vardai.

Valstijos kandidatai:

Antguber. — John W. Slayton,
„jo pagel. — J. Mahlon Barnes,
„vidaus reikalų sekretoriaus
Harry C. Gould.

Luzernės pav. kandidatai.

Ant kongresmano — Charles F. Quinn.

County Treasurer — Nym Seward.

Register of Wills — I. N. Cathrall.

County Commissioner — Frank Mlenaric.

County Commissioner — Charles Jacquot.

Legislatures kandidatai.

First District — Charles Lavin
Second District — Peter McGovern.

Third District — John T. Jenkins.

Fourth District — Alex. Dwyer.

Fifth District — M. J. Dooley.

Sixth District — A. Chicka-nowsky.

Geriausias darbininkui straikas prie votų dėzės! Ozia laimėsi sav tiesas, tik neparduok savęs!

Emile Zola.

Gale pereito mėnesio numirė Paryžiuje garsingas prancuzų rasztininkas Emile Zola. Popiezius, gavęs apie tai žinią, iszsitarė: „Zola buvo didis bažnyczios prieszininkas, bet prieszininkas — atviras ir teisingas“.

Ant kiek Zola buvo didis bažnyczios prieszininkas, — tai dar klausymas; tiesa, velionis visada budavo prieszingas dabartiniam katalikiszkos bažnyczios surėdymui ir popiežijai su kunigija, bet kad jis butų užpuldinėjęs ant paczios religijos, — isz jo rasztų nematyt. Už tai nėra nė jokio abejojimo, kad Emile Zola buvo visą savo amžių didis žmonijos draugas. Kuone visuose rasztuose (o Zola yra jų daug iszleidęs) jam rupi prispaustųjų ir pavargėlių dalis. Ar monarchijos, ar respublikos, ar bažnyczios tarnai randa teisingą sudą, kaipo skriaudikai žmonių. Jo rasztai padarė ne vien Prancuzijoje, bet visam sviete didelę į-

tekme, nors daugeliui nepatikdavo per didelis atvirumas jo apraszymuose.

Vienas nekrologas iszsitaria apie mirusį vyrą sziteip: „jis vienas turėjo daugiau drąsos už visus Prancuzijos kareivius; jis matė giliaus ir augszcziaus už visus savo gadynės rasztininkus; jame buvo daugiau doros, negu visame dvasiszkyjų surinkime; tėvynės meilė (patrijotizmas) jame degė karšzcziaus, negu visuose valstijos vyruose”.

Draugijos klausymuose Zola buvo tvirtu socializmo pasekėju. Nekalbant apie abelną jo raszty lenksmą, puikiai liudyja apie idealiszkus Zola'o pažvilgius viena vieta jo rasztytoje knygoje „Pinigai” (L'argent). Vienas isz apysakos didziaviryų, vardu Zigmuntas, pagautas dziovos, mirszta nusiminime. Mirtis iszskėtė jam savo prieglobstį, bet aptemusios Zigmunto akys sužibėjo nepaprasta szviesa ir, leisdamas paskutinį savo kvapą su ateities viltimis, jis kalbėjo.

Emile Zola mirsztaancio Zigmunto lupomis pranaszavo:

— „Asz regiu aiszkliai busianczia žmonių draugija. Visų—visi žmonės susilies į milžinišką bendriją, dirbančią isz vieno; vadšime ją kooperatyvizka draugija, kur visi darbo įrankiai prigulės visiems. Vertybės pamatu, teip sakant — norma, bus darbo valanda: kiekvienas daigtas turės vertę pagal tai, kiek valandų padėta, idant jį padarytų. Pinigai bus panaikinti, o drauge su jais isznyks suktybės, spekuliacijos, atvira vagystė vieszo turto; isznyks visos tos piktađejystės, kurios kyla dėl godumo ir szyksztumo. Nebus kovos tarp luomų, nes nebus nė ponų, nė samdininkų. Veidmainiszky sudų nereikės, nes nebus prasizengimų; nebus apginkluotos kariumenės, nes nereikės jieszkoti praliejimo kraujo. Nebus piniguczky, ką sziađieu tik skaito procentus ir lėbauja draugijos kasztu, lygiai teip, kaip vieszai

parsiduodanczios mergos. Žmonės isz vieno stos į kovą su gamta ir tuomet žmonija atsieks tokius stebuklingus veikalus, apie kuriuos sziađiemes nesapnuojame. Kiekvienas turės tiesą pasirinkti darbą, pagal savo norą ir palinkimą; kiekvienas darys tai, į ką sutvėrė jį gamta. Idejaliszkoje draugijoje, kur vieszpačius veiklumas ir dziaugsmas, iszdils tasai nelemtas prietas, jog prastas rankų darbas yra pažeminantis užsiėmimas, kaip sako dabar. Atgijusioje draugijoje didis giesmininkas nesigėdys suvienyti savo giesmių skambėjimą su dailydės plaktuku; kalvis pasvėsi liuosas savo valandas moksliszkiems tyrinėjimams. Sztai ji — asz ją regiu — ta palaimintoji draugija, ta meilės ir teisybės draugija, kurios troszko ir laukė žmonija per tiek amžių ir kartų. Asz matau ją, puikiai apstatytą, baltai papuosztą, paspindusios saulės szviesoje, žėrineziuose laimės ir garbės spinduliuose”....

Emile Zola mirė netikėtai, uztroszkę bemiegant gazu, ir todėl paskutinio savo žodžio nebuvo žmonijai isztares; vienog, augszcziausiu jo palikimu teesti mums iszreiksztas Zigmunto lupomis szviesi ideja, kuri turi nuvesti žmoniją į laimingą ateitį.

Pradžioje buvo paminėta, jog szventasis tėvas pavadino velionį Zola „didžiu bažnyczios priesziuininku, bet teisingu ir atviru”. Czia pridursiu, kad Zola'o raszty Rymo valdzia uždraudė visus ik vieno: jie įtraukti į knyga „Index librorum prohibitorum” (Rodyklė uždraustų knygy).

Pasipynus progai, zingeidu dirstelti į tą rodyklę, pasiremiant ant žinių, paduotų vokiszkame laikrasztuje „Zeitschrift fuer Buecherfreunde”. Uždraustos daugiausia philosophiszkos knygos, rasztytos ankstesniuose amžiuose tokių protinczių, kaip: Montaigne, Montesquieu, Locke, Spinoza, Hugo Grotius, Pascal, Descartes, D'Alambert, Diderot, Voltaire, Holbach, Gibbon ir tt. Isz vėlesnio laiko garsingų

protinczių ir rasztininkų uždrausti: Cousin, Michelet, Minier, St. Mill, Kant, Taine, Renan, Ranke, Gregorovius, Ada Negri, Ferry, Mantegazza ir tt. Jei philosophijai ir abelnai mokslui butų atimti, pagal Rymo bažnyczios norą, szitie veikalai, tai mokslui, iszties, ne daug kas liktų.

Kiti uždraudimai gana keisti: teip, uždrausta Tamosziaus isz Kempės knyga „Apdumojimai”, nors ji visai dievobaiminga ir pamokinanti; teipgi nedaleistos „Dvasiszky apdumojimų valandos” Zschokke's.

Isz szeip—nemoksliszky—raszty, tarp kitų, uždrausti visi veikalai: Emile Zola, Lebrun, Balzac, George Sand, E. Sue, abiejų Dumas; uždrausta dalis raszty: Viktoro Hugo, Flaubert, net Hen. Heine's „Kelionės vaisdai” ir paskutinių metų eilės.

Tuotarpu, nesuprantama dėl kokios priezasties, į „Index” nepateko ir, matyt, neuždrausti toki veikalai, kuriuos ne viena kataliszskoji bažnyczia gali pavadinti „bedieviszkais ir griaujancziais religija”: Darwin ir Haeckel, K. Marx ir Engels, Feuerbach, Schopenhauer ir Nietzsche. *R. M.*

Pajieszkojimai.

Pajieszko: Petras Skripka — Jurgio Usdilos ir Onos Usdilitės isz kaimo Paliunų, Rudaminos vals., Kalvarijos pav.; gyvena Anglijoje. Adresas: Peter Skripka, 706—11-th ave. New York, N. Y.

Pajieszkau sav jaunos merginos už moterį, nuo 18—20 metų, mokanczios gerai rasztyti ir skaityti lietuviszkai ir angliszka. Mano užsiėmimas: didziausias saliunas ir hotelis Nashuoj, teip-gi grosersztoris. Meldžiu atsiszaukti ant tokio adreso:

Juozapas Tamulevyczia,
44 Factory str.

Nashua, N. H.

Asz, Petras Svtotelis pajieszkau savo draugo, Motiejaus Svtelio, kuris jau 14 metų kaip Amerikoj ir gyvena kitados apie Shenandoah, Pa.

Jis paeina isz Suvalkų gub., Vilkaviszchio pav., Bartninkų vals., Bajorų kaimo, Lankeiszkių par. Kas apie jį žinotų, arba pats, teiks isz duoti žinią ant szio adreso:

Petras svotelis,
850 Bank str.

Waterbury, Conn.

Asz, Konstantinas Sendzikas, suvalkietis, pajieszkau savo brolio Kazimiero Sendziko, jis pats ar kas žino, kur jis gyvena, tegul duoda žinią ant adreso:

Konstantinas Sendzikas,
8931 Green Bay Ave.
So. Chicago, Ill.

109 Sukaktuves.

Mūsų istoriko Simono Daukanto, parengia Blaivystės Draugystė Pittstone, utarninke, 28 spalnio, 7:30 vakare, ant Pfingsto salės, po N. 193, kur bus prakalbos ir dainos dainuojamos nuo Dr. V. Kurdirkos Dainininkų Draugystės isz Plymouth'o.

Lietuviai ir lietuvaitės, visi, susirinkite. *Komitetas.*

Balius! Balius!

Didziojo Lietuvos Kunigaikszcio Vytauto draugystė rengia didelį balių su prakalbomis panedėlyje, 3 dieną lapkriczio (November) 1902 m., A. Millerio salėje, 27 Hudson ave., Broolyn, N. Y., 7:30 valandą vakare. Kvieczia lietuvis ir lietuvaites kuonoapszcziausiam skaitliuje atsilankyti. Įžanga vyrams 25 ct., moterims ir merginoms dykai.

Komitetas.

Susirinkimai.

Garbus tautiecziai ir sariai „Tėv. Myl. Dr.” New York'o kuopos, teiks isz pribut ant susirinkimo 2 d. Novemberio, t. y. nedėlioje 3 valandą po piet 1902 po 73 Grad str. Brooklyn, N. Y.

J. Naujokas sekrt.

S. L. A. kuopa N 5, vardan Motiejaus Valanczausko, Plymouth, Pa., laikys susirinkimą nedėlioje 26 spalnio, 7 val. vakare, „Vienybės” redakcijoj

Susivienijimo L. A. reikalai.

So. Boston, Mass. Susirinkime draugystės šv. Kazimiero buvo perskaitytas straipsnis iš 41 num. „Vienybės“: „Sus. L. A. sąnariams“, kur paaiskinti straikuojančių anglikasių reikalai; tą paaiskinti papildė keletas sąnarių, sugrįžusių į tą tarpą nuo mitingo, kur distriktų prezidentai T. D. Nichols ir J. Fahy išguldė abelėnų mainierių judėjimą ir padėjimą. Apsvarčius viską, draugystė vienu balsu nutarė: kiekvienas sąnarys turi užmokėti po 25 ct. į draugystės kasą; iš jų, pagal seimo nutarimą, 12 ct. eis ant tautiško reikalų, o 13 ct. paskirta ant užmokejimo duoklės už tuos sąnarius, kurie dėl straiko užvilko savo mokesčių. Pinigai, kurių prisirinks apie \$19,00, bus išsiųsti kuogreiciams.

Butų velytina, kad ir kiti sąnariai sektų mūsų draugystės pavyzdį; tada butų matyt, jog mes suprantame savo tautos reikalus ir šelpiame vienas kitą, kada yra reikalas.

K. M. Tiubinas.

Nuo Redakcijos. Pradėjus plaukti aukoms ant užmokejimo duoklių už straikuojančius sąnarius, reiktų įstatyti kokią tvarką greitam ir teisingam suvartojimui jų. Mūsų nuomonė yra tokia: tegu kiekvienos kuopos virszininkai padaro suraszą suspenduotų sąnarių, kurie tikrai užsipelno, idant jų skola būtų atlyginta visuomenės dovanomis; tą suraszą turi nusiųsti centralizkam kasieriui; keno surasžai ateis pirmutiniai, už tuos bus pirmiausiai užmokėta skola iš įplaukusių aukų, ant kiek jų ištekės; žodžiu sakant, iš aukų kuopos naudosis paeiliui, pagal laiką prisiuntimo surasžų: kuri ankščiau prisiuntė, pirmiausia stoji į eilę; todėl ka-

sierius privalytų pažymėti ant kiekvieno surasžo dieną, o net valandą, kada jie gauti. Bus tai padilginimu kuopų virszininkams skubintis su prisiuntimu surasžų; tada tikrai žinotume, kiek reikia paszelpos. Kitokio budo mes nematome: nebus nėjokios naudos, jei prisiųstos aukos, sakysim 20–30 dol., gulės kasoje, o visi suspenduoti sąnariai teip ir bus suspenduotais Susivien. knygoje ir numirus nesinaudos posmertine; gali atsitikti, kad į tą tarpą numirs sąnarys, kuris pagal augszcziausiszguldytą davadą būtų galėjęs panaudoti aukomis.

Reikia dar kuopų virszininkams žinoti, kad į surasžus gali patilpti tik tie sąnariai, kurie j a u suspenduoti, kai po neužsimokėję liepos duoklės, pagal Centr. Kom. atskaitą, o tie, ką negali spalinės užsimokėti, neturi būti įtraukiami į surasžus.

Brooklyn, N. Y. Vietinė Susiv. L. A. kuopa N 38 szaukia visų savo sąnarių susirinkimą; svarbiausiu klausymu, kuris bus apsvarstytas, yra užmanymas, paduotas 41 „Vien.“ num., idant kitos kuopos suszelptų tuos sąnarius, kurie dėl straiko neužmokėjo bertaininės liepos duoklės ir tapo suspenduoti.

Susirinkimas paskirtas ant 25 d. spalio (october), p. Draugelio svetainėje, 73 Grand str., Brooklyn, N. Y.; pradžia 8 val. vakare.

Teiks visi sąnariai maloningai susirinkti.

Sekretorius *J. Szunskis.*

Chicago, Ill. Vietinė 36 Susiv. kuopa, rinkdama bertaininę duoklę, sudėjo, apart savo mokesčių, \$4,70 ant apmokėjimo skolų už suspenduotus sąnarius — straiķierius.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Plymouth, Pa. Nedėlioje, spalio 19, buvo T.M.D. kuopos susirinkimas „Vienybės“ redakcijoje, kur tapo apsvartyti draugystės reikalai, ir nutarta:

Ant centralizsko prezidento Jonas Tareila iš Waterbury, Conn.

Ant centr. sekretoriaus V. Martiszius, studentas Ruskino kolegijoje, Trenton, Mo.

Kasierium paliekame senąjį A. Olszevskį.

Knygininku Dr. J. T. Želvieng.

Literatizsko komiteto sąnariu senąjį prezid. V. Dauksį ant 3 metų.

Įstatymų § 6 permaintyti pagal centralizsko komiteto užmanymą.

Pavesti centralizskam ir literatizskam komitetams, kurie ypatingame reikale turėtų tiesą paskirti iki \$50,00 honorarium iš centr. kasos autoriams už paraszymą svarbių rasztų T. M. D.

T. M. D. istorijai rinkti medegą: virszininkų ir sąnarių laiszkus reikaluose T. M. D., fotografijas, kas bus gera medega jos istorijai savo laike.

Naujai izleidžiamų knygų bent po 50 ekzemp. atpausti ant geros, tvirtos popieros, kurios bus pakavonei muzėjuose, knygynuose ir t.t. Prasta popiera nuo gulėjimo sunyksta ir po ilgesnio laiko nebus galima tokių surasti.

Draugystės izleistas knygas ir izleidžiamas ateityje, kiekvienos apdaryti po 5 knygas į tvirtus apdarus dėl T. M. D. knygyno.

Kad T. M. D. siunczia savo izleidimus visoms lietuviszkoms izleistuvėms, tai turi tiesą gauti mainais po vieną knygą nuo izleistuvių, kurios būtų padėtos į T.M.D. knygyną, tokias apdarant.

Rinkti visokias žinias apie lietuvius iš visokių svetimtautizskų rasztų.

Centr. komitetas turėtų pasirupinti apie apsergėjimą T. M. D. knygų nuo ugnies. Keletą dolerių reiktų užmokėti už apsergėjimą, bet atsitikime ugnies nors dalis knygų veritybės nepragaisztų.

Mūsų kuopa savo užmanymus paveda visų kuopų apsvarstymui, patobulinimui arba atmetimui, jeigu būtų kas nepraktizska.

Prie kuopos prisiraszė du nauji sąnariai.

P. Mikolainis.

Popiera knygoms.

Viena „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kuopa pakėlė klausymą, idant tulas skaitlius organizacijos izleidimų būtų spausdinamas ant geros, tamtyczia parinktos popieros: tie ekzemplioriai pasilikėtų tolymesnei ateicziai knygynuose ir kitose institucijose.

Dėl tos priezasties norėtume pasakyti nors keletą žodžių apie popierą, vartojamą spaudoje.

Popiera popierai nelygi; yra beveik niekam neverta, bet ir vidutinio gerumo popiera daroma yra iš netikusios medegos, primaiszant medžių žievę ir kitokius menkos vertės dalykus; tokia popiera visai nedruta; knyga, atspausa ant prastos popieros, pagulėjusi keletą ar kelioliką metų drėgnoje arba szejp neatsakanczijoje vietoje, subjra rankose ir popiera sutruksta, vos tik palytėjus ją.

Mūsų gadynėje iszeina į svieta didelė daugybė knygų; bet mūsų ainukams mažai kuriomis knygomis teks pasinaudoti: į kokį laiką jos pavirs į dulkes — tai bus vienatinis ženklas nuo didžių ir menkų, nuo gerų ir blogų knygų.

Tas dalykas pradėjo rupėti beveik visų szalių mokslin-

cziam: žmonija ir mokslas būtų nuskriausti, jei svarbus moksliszi veikalai i-znyktų dėl negeros popieros, vartojamos jų atspaudimui. Ypatin-gai užsiėmė tuo dalyku Mokslų Akademija Petropilėje. Ji paskyrė žinovus, kurie isztirtų, iš ko yvairios rūšies (gatun-ko) popiera daroma ir kokio-mis ypatybėmis kiekviena rū-szis atsižymi; tam tikslui bus surinkta visokia, kokia tik yra, popiera iš paczios Rusijos ir kitų szalių. Po isztirimo, tas dalykas bus pavestas Ekspedi-cijai, kuri gamina vieszpatys-tės popieras, kaip popierinius pinigūs, bankams bilietūs, ka-soms kvitancijas ir t.t.; to-kiems dalykams vartojama kuonogeriausia popiera, kurią, vienog, reikia mokėti pasirink-ti. Tai-gi Mokslų Akademija, su tos Ekspedicijos pagelba, nuspręš, iš ko ir kaip turi buti daroma popiera, ant ku-rios paskui ir spausdys Akade-mijos iszleidimus.

Be to dar prie Rusiszkos Techniszkos Draugystės Petro-pilėje bus įtaisyta tamtikra „stacija“, kurioje bus tyrinė-jamos popierių ypatybės; prie-taisai ir aparatai tam tikslui jau pristatyti; ypatingas ko-mitetas prižiūrės visą darbą toje stacijoje.

Iš to visko matome, jog da-bar popiera yra tankiausiai netikus; matome teip-pat, jog ne vis tiek, ant kokios popie-ros spausdinti knygas. „Tėv. Myl. Dr.“ knygoms vartojama vidutinė popiera ir vartoti brangesnę nė nevertėtų. Vie-nog, jei draugystė geidžia pa-likti savo iszleidimus busian-tiems amžiams, tai butinai priderėtų atspausdinti bent 50—100 ekzemplorių kiekvieno iszleidimo ant tamtyčia pa-rinktos, kad ir brangios popie-ros. Tie ekzemploriai būtų paskirti vien knygynams, kaip paczios Draugystės, teip ir ki-tiems, kuriems Draugystė siun-

czia dovanomis savo iszleidi-mus.

Tapat galima pasakyti apie kitų draugyszių ir privatisz-kus iszleidimus. Nes antraip, po keleto deszimezių metų, nuo visų sziądien spausdinamų knygų gali likti tik pelėsiai, kad ir gerai užlaikant jas.

Psykologija.

(Žiur. 42 num.)

Paveidas: sziuo budu pati-ria, kad saulės kaitra ledą su-tarpina; kad iš virsz lekiar-czių juodų debesų kris lytus; kad vanduo suvilgys žemę; kad szaltis suszaldys vandenį —pa-vers į ledą; kad szalna nokina rieszutus ir kreczia juos nuo medzių ir tt. be galo. Galop kūdikis patėmyja, kad viskas turi priezastis; jis dabar tą priima kaipo abelną visatos įstatymą ir pritaiko prie visų ateities jieszkinių ir klausinė-jimų.

Kartu su sziuo prtyrimų isz-siplėtojimu, per kurį ta nuo-sekloji idėjos priezastis plėto-jasi, pakol apturi jo supratime tamtikrą prasmę ir aprube-žiuotą turinį, drauge plėtojasi supratimas, kad yra priezastis viskam. Yra teip-gi įgimtas pa-traukimas jame klausinėti vi-sokių apsireiszkimų ir daigtų priezasczių. Vienval klausia jis: „kodėl?“ Neatsakytam klausymui jis pats duoda bent kokį sav pakaktiną iszriszimą. Pavysdis: užsėjus pievą žole ir pradėjus diegeliams lįsti iš žemės, vienas vaikas klausia antro: 1-mas: „matai, kaip gražiai žolė auga?“ 2-ras: „ko-dėl ji auga?“ 1-mas: „Dievas augina“. 2-ras: „netiesa, tai auga nuo mėszlo, kuriuo žeme užtresę.“

Kiekvienas žinome, kad nuosekliai tyrinėti szi bei tą, reikia sistematiszškai dirbti su pasiszventimu.

Visatiną supratimą įgyjame,

prisiziurint yvairiems nusida-vimams, vienog iš savo pusės nepridedant jokių iszvadzioji-mų, arba iszgalvodami ir mė-ginimus visokius darydami, idant persitikrintumėm, kad tamtikri daigtai visada iš tų paczių dalelių susideda; kad tas pats daigtas po tomis pa-cziomis sąlygomis visada vie-nodai apsireiksz. Matomai, kad tyrinėjimas surasti nuosekliai priezastis viskam — yra visų-svarbiausias budas įgijimo abelno supratimo. Bėto tulus atsitikimus ir apsireiszkimus negalime nuosekliai isztirti, nė yvairių bandymų su jais atlik-ti; tarp szių turime skatyti: atmainas oro, audras, žemės dre-bėjimus, žvaigždzių kritimą, sukimąsi žemės ant savo aszies, skriejimą planetų visatoje ir tolygius dalykus, kurių nega-lime pasiekti, nė suvaldyti. Sziuos mes tyrinėdami, galime vien prisiziūrėti, ir daleisti sav —lyginai kaip tai darome, matydami lytų krintant, o žemės nematant, kad žemė szla-pia — kad tamtikros priezas-tys tokias gimdo pasekmės.

Svarbiausias iki sziam lai-kui surastas gautiszkas įsta-tymas yra tas, kurį vadiname gravitacija; tas įstatymas sako: kad visi daigtai visatoje sten-giasi su vienas kitu susiglausti, ir traukia vienas kitą prie sa-vės su spēka, kurią suteikia didumas, svarumas ir attoku-mas tarp jų. Tai-gi dėlto vis-kas puola link žemės, — ak-muo, popiera, plunksna ir t.t. savo laiku. Vos tik pora szimt meczzių tam atgalios Newton'as patėmyjo ir parodė, kad viskas puola prie žemės; nors tuli daigtai berods į aug-ztį kįla, kaip tai liepsna, dumai, debe-siai, burbulai ir kiti daigtai, vienog tai darosi tiktai dėlto, kad oras, sunkesuis budamas, kelia lengvesnius už savę daig-tus, lyginai kaip vanduo kel-mą, o tuo pacziu laiku žemė abu traukia prie savės.

Vel Newton'as szejp sam-protavo: jeigu visoki kunai puola prie vienas antro, tai visi tie kunai turėtų pulti prie žemės. Mėnulis yra kunu, tai-gi turėtų, pagal tą iszvadzioji-mą, pulti prie žemės. Kodėl teip nėra? O toje vietoje kartą kas mėnuo apskrieja žemę? Jam toptelėjo, kad jeigu ne-prilaikytų žemė mėnulį kokia ypatinga savo spēka, tai jis nulėktų tiesiu lenksmu, lygiai kaip akmuo, paleistas iš įsuk-to szniuro. Judantis kunas ke-liauja tiesia linija, jeigu kokia spēka nepakreipia į szalį. Teip iszvadziojant pasirodytų, kad iš tiesų mėnulis visada puola link žemės, ir kad szis begali-nis puolimas prie jos nedalei-dzia nukeliauti tiesia linija vi-satoje. Jis matematiszkais isz-vedziojimais ir bandymais da-rodė ne tiktai tą, vienog dar daugiau, tai yra: kad ta pati gravitacijos spēka priverczia planetas skrieti aplink saulę.

Jis iszaiszkino daugybę ypa-tybių judėjime planetų ir ko-metų, kilime ir puolime van-denų; ir surastas ypatybes mo-kinti žmonės turejo priimti už teisybę.

Tai-gi matoma, kad patirtu-me ką nors, turime vartoti akis, ausis ir kitus pajautimų prietaisus. Vienog, ir sziądien, kaip ir szimtmeczziams slen-kant, daugumas ypatų vietoje vartoti savo pajautimus, idant asabiszškai patirtų, velyja pa-sitikėti ant kitų ypatų žodžių.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

Teatraliszkos kuopoms.

Labai tikus ir lengva persta-tymui drama dviejuose aktuose po vardu „Iszgama“ (19 pusl. spaudos) iš Lietuvos gyveni-mo gaunama „Vien.“ iszleistu-vėje už 10 centų. Teipgi gau-nama nauja drama „Velias spąstuose“ (38 pusl.) už 10 ct.

Republican Ticket

STATE.
FOR GOVERNOR

Samuel W. Pennypacker,

FOR LIEUT. GOVERNOR,
William W. Brown.

For SEC'Y INT. AFFAIRS,
Isaac M. Brown.

LUZERNE COUNTY.
For Congress,
HENRY W. PALMER.

For Treasurer,
JOHN WILLIAMSON.

For Register of Wills,
JOHN MAINWARING.
For County Commissioner,
THOMAS SMITH.

For County Commissioner
JOHN M. JONES.

LEGISLATIVE.
First District,
GEORGE J. HARTMAN,

Sec. District,
GEORGE H. ROSS.

Third District,
EVAN R. MORGAN.

Fourth District,
J. G. HARVEY.

Fifth District,
LEWIS SMITH.

Sixth District,
L. R. HOLCOMB.

For Mine Inspector,
THOS. J. WILLIAMS.

Apgarsinimas.

Pigiai ant pardavimo Lietuviszka Barbershope (Barzdskutystė) labai geroje vietoje, tarp 4 lietuviszkų saliuų, ir aplinkui lietuviai gyvena. Savininkas išvažiuoja į senąjį krasztą.

Adresa: 224 First str.
Elizabethport, N. J.

Tautiečiai!

ne balsuokite už Robert E. Pattison, kandidato ant gubernatoriaus pavieta Pennsylvania, kurs yra didis prieszas darbiniku.

Reprezentacija organizacijos darbiniku dirbanziu prie gelezies po vardu „Amalgamated Association of Iron and Steel Workers“ kurie yra prieszingi kandidaturai Roberta E. Pattison ant gubernatoriaus pavieta Pennsylvania. Ant specializskai szaukto ant Subatos konferencija organizacijos darbiniku „Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers“, visi darbinikai geleziniu fabriku priemė ir už tvirtino sekancia rezoliucija:

Pittsburg, Pa. 22 Rugsėjo 1902 m.

Apsvarstėm, kad R. E. Pattison yra nominavotas vienas kaipo kandidatas ant urėdo gubernatoriaus szio didžiojo pavieta;

Apsvarstėm kad visiem darbinikam yra geru žinoma faktai kad R. E. Pattison yra arsziausias prieszas arganizuotu darbiniku kur duoda davodus isz laiku savo administracijos kur įnes ta tiesą (Senat Bill No. 19 sesyi 1885 m), dėl įgabenczių nuėmimo muiito į vestą įtiesas (House Bill No. 625), užtikrinancia mekanikam ir darbinikam tiesą už lėjimo „lien“ ar arezo užnusukima ar neužmokejima pigulincziuos algos už darbą.

Apsvarstėm toliau kad jis užsiuntė raiska prieszai darbinikus ant didžiojo straiko į Homestead pamikino pasipresz uima sąnariu legislaturas, pamename tą kad pamėkine praszyma komiteto darbiniku kad tas nereikalanga ir pamename raportų generalizsk, adjudanto Greeland, kuris užtikrino kad pakajus be pagelbos vaiko galima užlaikyti. Pagalios kad darbinikai praliejo kraujė ir straika praloszė, kur skabsai dirbo pabrikuose po sargyba bagnetu žalnierių generolo Snowden, reprezentanto gubernatoriaus Pattison.—Dėl tu ir dangelio priejascziu me: Komitetas konperencijo sąnariu darbiniku arganizacijo „Amalgamated Ass'n of Iron, Steel and Tin Worker“ taigi dėl tu priežascziu nepa-iduokine lagadiinimui viruomenė egzubernatoriaus R. E. Pattison ir isz visas szirdies praszome viso pavieta darbiniku kad netolimu rinkimu visiszka sumuszti savo prieszą, balsuokitė už SAMUELA W. PENNYPACKER ir visa pariszini tikieta republikonini visos pavieta Pennsylvania.

Komitetas arganizacijos darbiniku

„Amalgamated Association“.

Vote for John Williamson for County Treasurer
Electeari Nov. 4 1902.

CZIA VIENYBEJE TALPI-
NAME HON. WILLIAM CONNELL
LAKAWANNOS PAVIETO ANTRU
KART ISZRENKAMO ANT CONG-
RESMAN—SEKANTIS YRA AP-
RASZYMAS JO GYVENIMO.

Nėra kandidato kuris pra-
szytu balso ukėsz Lakawannos
Counto ateinancziuose rinki-
muose, kuris butu užsitarnavęs
daugiau už Hon. William
Connell. Mr. Connell repre-
zentavo Lakawannos distrikta
kongrese per 6 pereitus metus
ir jis yra padaręs daugiaus dėl
žmonių szio kanto, kaip kiti
visi kongresmanai yra padarę.

Hon. William Connell at-
keliavo in anglių apielinke isz
Kauados dar vaiku budams ir
gavo užsiemimą kaipo dreive-
rys mainose Hazletone. Jojo
tėvai buvo biedni ir jiems buvo
reikalanga vaiko pagelba. Jis
mokinosi vakarais ir rinko pi-
nigus ir į trumpą laiką gavo
vieta kaipo superintendentas.
Vėliaus jis nukeliavo į Scrant-
toną ir dirbo apie mainas tame
mieste per keletą metų. Jis
tada atidarė mainas savo locnas
ir į trumpą laiką davė darbą
dėl kelių szimtu vyrų ir vaikų.

Laimė pasiekė kad isz dreiv-
veirio sziantdien yra augsz-
cziause stovintis ukėsas Scrant-
tone. Jis turi susiriszimą su
daugeliu fabriku Scrantone ir
moka paskirtą algą, už ką ne-
turėjo jokiu ergelių su savo
darbinukais.

Congressman Connells buvo
nuoszalei nuo republikonų
partijos. Iki meto 1896 jis
nereikalavo jokio affice. Tuose
metuose vadovai tos partijos ir
szimtai žmonių, kurie dirbo dėl
jo fabrikuose, praszė jo, kad
eitu ant kongreso ir jis apsieme.
Jis tapo iszrinktas sudaugu
mu balsų. Hon. William
Connell yra tokis žmogus kurį
nori prekikas darbinikai kad
jis butu kongrese.

Jis dirbo mainose 20 metų
ir žino sunkius darbus mainų,
ir tiesas kurios iszėjo ant jo
gero. Jis yra geras citi-
zen, ir draugas žmonių, ku-
rie pelnosi biednai sav kasnj
duonos. Balsuoki už William
Connell ir turesi žmogų kurs
užtars atsargei reikalus.

Kur musų iszganymas?

Kas geidžia pažinti savo tautos reikalus — teperskaito šią knygą (118 pusl.); kasztuoja 25 centus.

Adomas Mickevyczia.

Nauja knygutė su Mickevyczios paveikslu (40 pusl. skaitymo). Mickevyczia buvo didis poetas ir apgynėjas prispaustųjų žmonių ir tautų. Pažinti jo gyvenimą, darbus ir rasztus — pridera kiekvienam lietuviui. Kasztuoja 15 centų.

Lietuviszka karczema

B. Ramanauckol

938 S. 2-nd st.

Philadelphia, Pa.

Užlaikau geriausius gerimus szemia mieste todėl vientaucziai ne pamirszkit atsilankyti o visados busite užgarėlinti.

TURTAS SALIUNINKAMS

Isz Havana ir Sumatra tabako, „mild“ ir „medium“, kvėpentį, puikiai ruskosi. Pirkite nuo saviszky. Ant pareikalvimo mes siuneziame į visus Amerikos miestus savo kasztais.

Adresas:

NAUJOKAS CIGAR CO.

334 E. 55-th st. New York, N. Y.

M. SCHEINFELD,

pirmo skyriaus pardavėjas

CIGARU, PAPIROSU ir TABAKO,

Pypkių, Briėzukų ir loszimui Kortų.

Galiu susikalbėt lietuviszkai, lenkiszka ir rusiszka. Paėinu isz Kelmės miesto

S. W. Cor. 16 ir Ridge Ave.,
i: 816 South str.

PHILADELPHIA, PA.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei vertė tavo piningų ir palengvinimą ant: Romatizmo,

Skausma Galvos,

Skausma strėnu,

Skausmą kaulų,

Skausmą sprando,

Ir Traukulio

Tai nueikie in sztorą, pas savo tautietį ir pareika lauk ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptiekoje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Palengvins tau koźname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerik EGIUTERRO No 1. prigėlbės koźname karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, priepolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tosios kę Aptiekorius Groblevskis sudaro. Yra tai sudirbta isz visokų augalų ir szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27. (kaip tai sako syk po 27) ant svieto geresnės Trajankos nesiranda.

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jan dėl koźno žinomas, yra vienas garsingiausiu Aptiekorium tarp musų tautos czionai Amerikoje. Teipogi yra dėl koźno žinoma, jog vienas geras aptiekorius žino ir ženklina daugiau kaip 10 daktarų, nežine pagalboj eusirgusios žmonijos Dėlto gi jeigu kada žins Dievas teiktusi dšlipstėt kokia liga, tai tuojaus nusiėduokite ani rodos pas jįjį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI

111 Main st. arba Box 1109

PLYMOUTH, PA.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydymą.

Pasekmirgiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus, silpna atminti, dvasiszka nustipima, lytiszkas silpnybes, szleivuma, sutinima, vezi, blykszle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyžių ir tt. Praszaliniu gumla, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagalba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

iszgydan per keleta dienu. Kraujo užnuodyjimus, odos ligas, semens begima, zaizdas gerklė ir burnoj, nosy, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyeziu nusilpnėjima ir tt. gydau kuopasekmirgiausiai ir gvarantuojau Pilna iszgydymą. Chroniszkos ligos yra mano specialiszku. Gyvsidabrio nevartuju. Nuodgnus iszgzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas — tai yra mano prideryste.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszka atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento insitikejimo.

Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Daugiaus kaip 150 laiszku nuo iszgydytų žmonių gauta laike paskutinių dviejų mėnesiu.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijęs kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlavinimo, ir jeigu isz tos nesigydytis, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenczia nemiga, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netrovėjimą, nerviszka, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokiuos atsit' kimuose reikalauji pagalbos, nesiusk piningų, bet raszyk pas mane įdėdamas markę, o asz atsisiu tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisuok:

John Wasel.

Box 657, Iron Mountain, V. Mich.

Lietuvių užėiga pas L. FREEDMANA

ant kampo Bainbridge ir S. 2nd str. Philadelphia, Pa.

Geriauė užėiga dėl Lietuvių, isz viso miesto. Prilika: visokias gerimus kaip to aių, arielką ir vyną, podraug laikau visokius užkandzius ant stalo per visą dieną. Prietam ant aukezo turiu gražų rutmą dėl sveczijų per ką galima laiką linksmai ir spakėnai praleisti. Teipgi kiekvienam dudu prieteliszka rodą. Mano namas yra puikliausel papuoztas isz viso miesto todėl nepamirszkite užėiti!

Teofel Dudas gas padorius

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos klasės aptiekoje. Vaistus, chemiszkus daiktus, kvėpentį muila, szukas (sponges) ir kitokius prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome visokių daktarų receptus atsakancziausei.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriauė dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdame LATVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuneziam piningus greitai ir pigei.

Susisznekam visokiöse kalbose. Piningus priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdame prieteliszka rodą.

Musų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newadelaers. MUNN & Co. 361 Broadway, New York Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vynu, skanaus aluezio, puikiai kvėpianezių Cigarų, ir reikale suteikia drangiszka rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir iszgirist skambinant ant forte-pijano puikias melodijas, tai tik užėik

pas K. Strzelecki.

Darbas
suvienytai dėl slobumo kuno ir viso Gyvumo speku.
Dėlto yra reikalingas sustiprinimui muskulų ir pailginimo stiprumo darbe.

Severa's Stomach Bitters
Atlieka szita per sutrovėjimą maisto, sujautrinimą skilvio sulaikymą sukietėjimo vidurių, pastiprinimą nervų, czystijimą ir padauginimą kraujo. Nėra geresnės gyduolės nuo vidurių.

Preke 50c. ir 1.00 dol.

W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.
Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste an labaigecų linijū. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus kraštus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (farniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, dėgtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszcius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
683 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITĖS ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviszkėj szejmynoj dėl greito pareikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popieriniam baksukije geltono kolerio ir pirk lami nuo sztorininku visados reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorininka mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus prisiusta per paczta į trumpa laika.

Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panaszioms ligoms, kada Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmalszins liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1 00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda isz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets Gumbo-Kura No 1. tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsigydę isz ilgos sirgimo Reumatizinu. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizimą vartojant per atsakantį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Pri-isk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, aptiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

ADRESAI

Susivienyjimo L. A. virsz.

Prez. — M. Valentinavyczia,
1917 N. Main str., Scranton, Pa.

Vice-prez. — J. Tareila,
677 N. Riverside, Waterbury, Conn.

Sekretorius — T. Astramskas,
1229 S. 2nd. st. Philadelphia, Pa.

Kasierius — T. Pauksztis,
123 N. Main str., Pittston, Pa.

J. Kazakevyczia,
1150 Wyoming Ave.
Pittston, Pa.

Kasos globėjai } K. Unika,
943 S. 2nd. str.
Philadelphia, Pa.

Uzveisdetoju knygyno—V. Daukszys,
1224 S. Hancock st. Philadelphia, Pa.

AGENTAS

assekuravojimo NAMŲ ir vlsokiu DAIGTŲ nū ugnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Lietuviu užėiga, pas S. Arbaczaucką,

1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.

Geriausia lietuviams užėiga isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podrangei laikau uzkanzlius ant stalo per visą diena. Telpgi parduodu laivakortes ant geriausiu laivų ir už pigiausią prekę Siuncziu pinigus į visas svieto dalis Lietuviai, atkeliave isz kitų miestų, ras pas manę ezirdinga primimą.

Lietuviu užėiga.

Geriause užėiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijū. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale.

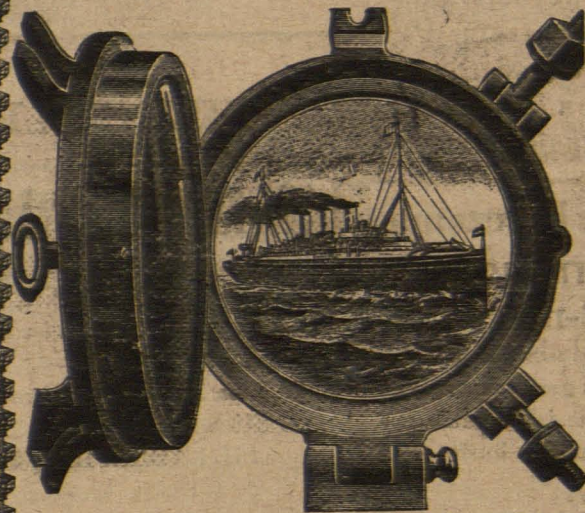
Petras Lipavyczia,
LUZERNE, LUZ. Co. PA.

SPAUSTUVE „VIENYBES LIETUVNINKU“

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos draugystėms, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai.

Darbas atliekamas yra greitai ir pigiai

PARDUODA LAIVAKORTES
Ant visu geriausiu keliu ir greicziausiu laivu.

Siunczia pinigus

į visas svieto dalis greitai ir pigei. Norinti kad pinigai siuncziami į tėvynę neprazutų ir kuo greicziausiai nu-eitų, tegul kreipiasi po sziuom antraszu:

J. J. Pauksztis & Co.,
224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestringa, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszi guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei**, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriausę praktikę ir dėl to galiu wiszą padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

